

www.ihd.org.tr

Batman Belediyesine Kayyım Ataması

Hak İhlalleri ve Gözlem Raporu

16 ARALIK 2024

GİRİŞ

İnsan Hakları Derneği (İHD) hükümet dışı bağımsız ve gönüllü bir kuruluştur. 1986 yılında 98 insan hakları savunucusu tarafından kurulan derneğin günümüzde 26 şubesi, 10 temsilciliği ve 7910 üyesi bulunmaktadır. Türkiye'deki en eski ve en büyük insan hakları örgütü olan İHD'nin "tek ve belirli amacı, 'insan hak ve özgürlükleri' konusunda çalışmalar yapmaktır."

İnsan Hakları Derneği Batman Şubesi İHD tüzüğünde belirtilen amaçlar ve ilkeler doğrultusunda hareket etmektedir. Bu minvalde 4 Kasım 2024 tarihinde Batman Belediyesine, İçişleri Bakanlığı kararı ile kayyım atanması ile İHD Batman Şubesi yönetim kurulu, 04.11.2024 tarihli yönetim kurulu kararı doğrultusunda Toplumsal Olayları İzleme Komisyonumuz ile yönetim kurulumuz yedek-asil fark etmeksizin şubemizin tüm organlarında görev yapan üyelerimizin görevlendirilmesine, inceleme ve gözlem yapmak üzere harekete geçmiştir.

Bu rapor 4 Kasım 2024 tarihinde Mardin Belediyesi Eş Başkanı Ahmet Türk, Batman Belediyesi Eş Başkanı Gülistan Sönük ve Halfeti Belediyesi Eş Başkanı Mehmet Karayılan'ın görevden alınıp yerine kayyım atanması sonrasında 04.11.2024-17.11.2024 tarihleri arasında Batman ilinde araştırmalar ve incelemelerde bulunmak üzere oluşturulan heyetimizin gözlemleri ile sosyal medya ve basına düşen işkence ve kötü muamele görüntüleri yer almıştır. Şubemizin alanda bizzat gözlemlerinin yanı sıra İHD Genel Merkezi düzeyinde bir heyet oluşturularak; Mardin, Batman ve Halfeti'de araştırma ve incelemelerde bulunmuştur. Heyet İnsan Hakları Derneği Eş Genel Başkanı Hüseyin Küçükbalaban, Doğu ve Güneydoğu Bölge temsilcisi M. Tahir Saçaklı, İnsan Hakları Derneği Diyarbakır Şube Eş Başkanı Ercan Yılmaz, İHD Batman Şube Eş Başkanları Rumeysa Deniz Kaya ve Ahmet Şiray, İHD MYK üyesi M. Zeki Tangüner, İHD Batman Şube Yönetim Kurulu asil-yedek ve denetleme kurulu asil-yedek üyelerinin katılımı ile oluşturulmuştur.

04.11.2024 tarihlerinde İçişleri Bakanlığı kararı ile DEM Parti yönetimindeki Batman Belediyesi, Mardin Büyükşehir Belediyesi ve Halfeti Belediyesine kayyım atanmıştır. 31 Mart 2024 tarihinde yerel seçimlerinde yüzde 64,52 oy alarak seçilen Batman Belediye Eş Başkanı Gülistan Sönük görevden alınmıştır. Açıklamada belediye başkanlarının "geçici bir tedbir olarak" İçişleri Bakanlığı'na görevden uzaklaştırıldığı belirtilmiştir. Kayyum atama işleminin dayanağı olarak Anayasanın 127. Maddesinin 4. Fıkrasının son cümlesi geçmektedir. Burada "görevle ilgili bir suç sebebiyle" İçişleri Bakanı kararıyla geçici görevden uzaklaştırma kararı verilebileceği yazılıdır. Nitekim 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 47. Maddesinde de paralel bir düzenleme yer almaktadır. Yasal düzenleme bu olmasına rağmen 15 Temmuz 2016'da gerçekleşen darbe girişimi sonrasında oluşturulan olağanüstü düzen ve Kanun Hükmünde Kararnamelerle devleti yönetme uygulamasıyla birlikte yeni bir yasa ortaya çıkarılmıştır. 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen ardından 6758 sayılı kanunla yasalaşan 45. Maddenin 2. fıkrasında yeni bir yetki ihdas edilmiştir. Bu yetki "terör veya terör örgütlerine yardım ve yataklık suçları" sebebiyle görevden uzaklaştırma durumunu düzenlemektedir.

İNCELEMENİN KONUSU VE AMACI

İnsan Hakları Derneği (İHD) Tüzüğü'nün; **Derneğin Amaç ve İlkeleri** başlıklı 2. Maddesi gereğince yaşanan her türlü hak ihlali hakkında çalışma yürütmektir.

Bu çerçevede Batman ilinde 4 Kasım 2024 tarihinden sonra yaşanan protestolarda işkence ve kötü muameleye maruz kalan kişilerin aileleri, avukatları ve bizzat kendileri şubemize başvuru yapmış; yaşanan protestolarda gerçekleşen insan hakları ihlalleri bildirimleri yapılmıştır.

Şubemize yapılan başvurularda yer alan iddiaların, kişi hakları ve güvenliğinin korunmasına yönelik vahim boyutlarda olması nedeniyle, söz konusu ihlaller ile ilgili inceleme ve tespitlerde bulunmak amacıyla ihlallerle ilgili raporlama yapma kararı almıştır.

Bu başvurular ve şubemizin yapmış olduğu araştırma/gözlem sonucunda kişilerin maruz kaldığı hak ihlallerini tespit etmeyi, raporlaştırmayı, gerekmesi halinde hukuki başvuruların yapılması ve hak ihlallerinin kamuoyuna aktarılması amacı ile kaleme alıp derneğimiz tarafından arşivlenmiştir.

Komisyonumuzun işbu raporlama amacını, 4 Kasım 2024 tarihinden sonra yaşanan hak ihlallerini inceleme ve elde edilen veriler ışığında tespitlerde bulunmak ve sonuçlarını kamuoyuyla paylaşmak olarak belirlenmiştir.

YÖNTEM

Bu rapor temel olarak dernek organlarımızda görev yapan üyelerimiz tarafından yapılan gözlem, araştırma, basın taraması, sosyal medya taraması ve şubemize yapılan başvurulara dayanmaktadır.

İLGİLİ DÜZENLEMELER

İnsan Hakları Derneği Batman Şubesi tarafından yapılan incelemeler;

1. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi
2. Anayasa 67. Maddesi olan Seçme, Seçilme ve Siyasî Faaliyette Bulunma Hakları,
3. Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Küçültücü Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme (CAT),
4. Anayasa 17. Maddesi olan Kişinin Dokunulmazlığı, Maddî Ve Manevî Varlığı Hakları,
5. Anayasa 40. Madde olan Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması
6. 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 94.md. 95.md. ve 96. Maddesi olan İşkence ve Eziyet Suçları,
7. 18.12.2000 tarihli Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Küçük Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşme'nin Seçmeli Protokolü (OPCAT),
8. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) Madde 3 İşkence Yasağı,

9. İşkencenin Ve İnsanlık Dışı Veya Onur Kırıcı Muamele Ve Cezanın Önlenmesi İçin Avrupa Sözleşmesi,
10. Anayasa 34. Maddesi “Toplantı Ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı”
11. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6/2. Maddesi ve Anayasa'nın 38/4. Maddesine Göre “Masumiyet Karinesi”,
12. Anayasa'nın 36'ncı maddesine göre “Hak Arama Özgürlüğü”,
13. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 10. Maddesi ve Anayasa 26. Maddesi olan İfade Özgürlüğü Hakkı ve ilgili diğer mevzuatı dikkate alınarak yapılmıştır.

1-Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

10 Aralık 1948 tarihinde Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilen İnsan Hakları Evrensel Bildirisi, kişi haklarının tanınması, korunması ve insan haklarına yaraşır bir şekilde yaşaması açısından önemli bir yol haritası görevi görmektedir. Her birey ve toplumun beyannamedeki hakları göz önünde bulundurarak hareket etmesi gerekmektedir.

Beyannamenin insan hakları açısından önemli ilkeleri şunlardır:

- ✚ Herkes ırk, renk, cinsiyet, dil, din, siyasal ya da başka türden kanaat, ulusal ya da toplumsal köken, mülkiyet, doğuş veya başka türden statü gibi herhangi bir ayırım gözetilmeksizin, bu Bildirgede belirtilen bütün hak ve özgürlüklere sahiptir.
- ✚ Herkesin yaşama hakkı ile kişi özgürlüğü ve güvenliğine hakkı vardır.
- ✚ Hiç kimseye işkence ya da zalimce, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da ceza uygulanamaz.
- ✚ Herkesin, nerede olursa olsun, yasa önünde bir kişi olarak tanınma hakkı vardır.
- ✚ Herkes yasa önünde eşittir ve ayırım gözetilmeksizin yasa tarafından eşit korunmaya hakkı vardır. Herkes, bu Bildirgeye aykırı herhangi bir ayrımcılığa ve ayrımcı kışkırtmalara karşı eşit korunma hakkına sahiptir.
- ✚ Herkesin anayasa ya da yasayla tanınmış temel haklarını ihlal eden eylemlere karşı yetkili ulusal mahkemeler eliyle etkin bir yargı yolundan yararlanma hakkı vardır.
- ✚ Hiç kimse keyfi olarak yakalanamaz, tutuklanamaz ve sürgün edilemez.
- ✚ Herkesin, hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesinde ve kendisine herhangi bir suç isnadında bağımsız ve yansız bir mahkeme tarafından tam bir eşitlikle, hakça ve kamuya açık olarak yargılanmaya hakkı vardır.
- ✚ Kendisine cezai bir suç yüklenen herkesin, savunması için gerekli olan tüm güvencelerin tanındığı, kamuya açık bir yargılanma sonucunda suçluluğu yasaya göre kanıtlanıncaya kadar suçsuz sayılma hakkı vardır.

- ✚ Hiç kimsenin özel yaşamına, ailesine, evine ya da yazışmasına keyfi olarak karışamaz, onuruna ve adına saldırılamaz. Herkesin, bu gibi müdahale ya da saldırılara karşı yasa tarafından korunma hakkı vardır.
- ✚ Herkesin düşünce, vicdan ve din özgürlüğüne hakkı vardır; bu hak, din veya inancını değiştirme özgürlüğünü ve din veya inancını, tek başına veya topluca ve kamuya açık veya özel olarak öğretme, uygulama, ibadet ve uyma yoluyla açıklama serbestliğini de kapsar.
- ✚ Herkesin kanaat ve ifade özgürlüğüne hakkı vardır; bu hak, müdahale olmaksızın kanaat taşıma ve herhangi bir yoldan ve ülke sınırlarını gözetmeksizin bilgi ve fikirlere ulaşmaya çalışma, onları edinme ve yayma serbestliğini de kapsar.
- ✚ Herkes, topluluğun kültürel yaşamına özgürce katılma, sanattan yararlanma ve bilimsel gelişmeye katılarak onun yararlarını paylaşma hakkına sahiptir.

2- Seçme, Seçilme ve Siyasî Faaliyette Bulunma Hakkı

Seçme, seçilme ve serbest siyasi faaliyette bulunma hakkı, siyasi demokrasiyi hayata geçirmek için hem Avrupa İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi (AİHS)'nde hem de Anayasa'nın farklı maddelerinde düzenlenmiştir. Seçimler ve siyasi haklar, Anayasa'nın 2. maddesinde ifadesini bulan demokratik devlet ilkesinin vazgeçilmez unsurlarındandır.

Seçimin halkın kanaatlerinin özgürce yansımaları sağlayacak türden bir seçim olması, seçimlerin belirli aralıklarla, gizli oy ve serbest seçim ilkelerine göre yapılması gerekliliklerine yer verilmiştir. İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi maddedeki “yasama organının seçilmesi” ifadesini salt ulusal parlamentolarla sınırlı tutmamış, seçmenler üzerinde etki doğuran kararlar alan yerel veya Avrupa Birliği Parlamentosu gibi ulusal üstü meclislerin seçimine de genişletmiştir.⁴ Ancak Protokol'ün 3. maddesinin kapsamı, yeterli yasama yetkisine sahip olmayan yerel yönetim seçimlerini içerecek kadar geniş değildir.⁵ Yine, yasama organının ve niteliğinin belirlenmesinde önemli bir yere sahip olsa da halkoylamaları da bu sebeple kapsam dışıdır.⁶ Bu maddede düzenlenen gereklilikler demokratik rejime sahip her ülkede ulusal anayasal ya da yasal düzenlemelerin de konusunu oluşturmuştur.¹

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası bakımından hakka ilişkin düzenlemeler ayrı maddelerde yer almaktadır. **Seçimler 67. maddede “Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları” başlığı altında düzenlenmiştir.** Bu maddede, seçme, seçilme, siyasi faaliyette bulunma hakkı ve halkoylamasına katılma hakkı, seçimlerin serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılacağı kuralı, yurt dışında bulunan vatandaşların oy hakkının tanınması, seçme yaşı, seçme hakkını kullanamayacak olanlar, seçim sistemine dair ilkeler düzenlenmiştir.

Anayasa m. 127/3'te mahalli idarelerin seçimlerinin de 67. madde esaslarına göre beş yılda bir yapılacağı ve beş yıl kuralının istisnası belirtilmektedir. Seçme ve seçilme hakkına dair bu düzenlemeler Anayasa'nın 2. maddesinde ifadesini bulan demokratik

¹ <https://dosya.gsu.edu.tr/Sayfalar/2016/6/gsuhfd-2016-1-738.pdf#page=61>

devlet ilkesi ile bağlantılıdır.

Hem AİHS hem de Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'sında belirtildiği üzere yasa ve kanunlarda belirtilen herkes Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı herkesin seçme, seçilme ve siyasi parti faaliyetlerine katılma hakkı vardır.

3- Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı veya Küçültücü Muamele ve Cezaya Karşı Sözleşme (CAT) ve Birleşmiş Milletler İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı ya da Küçük Muamele ya da Cezaya Karşı Sözleşme'nin Seçmeli Protokolü (OPCAT)

CAT; Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda 10 Aralık 1984 tarihli oturumunda 39/46 sayılı kararla kabul edilmiş ve 26 Haziran 1987 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, 25 Ocak 1988'de imzalamış, 29 Nisan 1988 tarihli 19799 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Madde 1: İşkencenin tanımı Buna göre bir suçu ortaya çıkarma veya cezalandırmak amacıyla kamu görevlileri tarafından veya onların teşviki, rızası ile işlene acı verici herhangi bir fiildir.

Madde 2: Devletlerin İşkenceyi Önleme Yükümlüğü Taraf Devletlerin işkenceyi önlemek için gerekli yönetsel ve yasal önlemleri almasını öngörür. Savaş durumu, olağanüstü hâl bile işkence yapılması meşru kılamaz.

Madde 3: İade yasağı Sanıkların işkence görmesi muhtemel olan ülkelere Taraf Devlet'ler tarafından iadelerinin yasaklanmasını öngörür.

Madde 5: Sorumluluk alanlarında gerçekleşen işkencenin cezalandırılması için, Taraf Devletleri sorumlu kılar.

Madde 7: İlgili Devlet işkence görebilmesi kaygısıyla iade etmediği sanığı, kovuşturur ve yargılar.

Madde 8: İade anlaşmalarında, işkence suçlarının da iadesinin yer almasını düzenler.

Madde 9: Taraf Devletler, işkenceyle ilgili suçların ceza davalarında, ellerindeki kanıtları ulaştırmakla yükümlüdür.

Madde 10: Eğitim verilmelidir.

Madde 11: Sorgulama yöntemlerini denetlenmelidir.

Madde 13: Şikâyet mekanizması düzenlenir.

Madde 14: mağdurların rehabilitasyon ve tazminat hakkı düzenlenir.

Madde 15: İşkence altında verile ifadeler

OPCAT; Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun 57. oturumunda, 18.12.2000 tarih ve 2200A (XXI) sayılı kararıyla kabul edilmiş ve 22.06.2006 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Türkiye, 14.09.2005 tarihinde imzalamış, 12.03.2011 tarihli 27872 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

OPCAT'e göre taraf devletler "yargı yetki alanı içindeki kişilerin alıkonulma yerlerinin bir uzmanlar komitesi tarafından ziyaret edilmesi" şeklinde bir "ziyaretler sistemini kabul ederler. Her taraf devlet "kendi yargı yetki alanını içinde" işkenceyi önlemek için etkin önlem almakla yükümlüdür. Amaç işkenceyi önlemektir. Bu görev herkesin payına düşen ortak sorumluluktur.

Uluslararası hukukta "işkence görmeme hakkı" net ve kesin bir biçimde ifade edilmiştir. Evrensel İnsan Hakları Bildirgesi, Uluslararası Sivil ve Siyasal Haklar Sözleşmesi, İşkence ve Diğer Zalimane, İnsanlık Dışı, Aşağılayıcı Muamele veya Cezalara Karşı Sözleşme işkenceyi açık bir biçimde yasaklar. Bölgesel sözleşmelerde

de aynı şekilde "işkence görmeme hakkı" tanınmıştır. Amerika İnsan Hakları Sözleşmesi, Afrika [Banjul] İnsan Hakları ve Hakların Hakları Sözleşmesi ile Avrupa İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunması Sözleşmeleri'nin hepsinde, işkencenin yasak olduğu açıkça ifade edilmiştir.

4- Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) Madde 3 İşkence Yasağı

İkinci Dünya Savaşı sırasında insanlığa karşı işlenen suçlar, yönetici ve devlet adamlarına karşılıklı anlayışa dayanan birliğin oluşturulması, yeni bir Avrupa kurulması düşüncesini benimsetmiştir.² İşte bu anlayış içinde Avrupa'nın ilk siyasal kuruluşu olan Avrupa Konseyi, "*Üyeleri arasında ortak varlıkları olan, ülkü ve ilkeleri korumak ve yaymak, ekonomik ve toplumsal girişimleri sağlamak*" amacıyla 1949 yılında kurulmuştur. Avrupa Konseyi'nin amaçları arasında yer alan en önemli ilke, insan haklarının ve temel özgürlüklerinin geliştirilmesi ve korunmasıdır. Bu ilkeler çerçevesinde 4 Kasım 1950 tarihinde imzalanan sözleşme, 3 Eylül 1953 tarihinde yürürlüğe girmiş, Türkiye sözleşmeyi 1954 yılında onaylamıştır. AİHS'nin en önemli özelliği, koruma altına aldığı temel hak ve özgürlükleri kapsamlı olarak düzenlemesi, hangi koşullarla ve nasıl sınırlanabileceklerinin ölçütlerini koyması ve işlevselliğini sağlayacak denetim organlarını kurmasıdır. Bu yapılanmaya katılan Avrupa Konseyi ülkeleri ulusal düzenlemelerinde, sözleşmeye aykırı yasalar çıkarmama ve var olan hukuklarını sözleşmeye uygun bir biçimde yenileme yükümlülüğü altındadırlar.

Bu sözleşmenin 3. maddesinde, hiç kimsenin işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı cezaya veya işlemlere tabi tutulamayacağı hüküm altına alınmıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 3. maddesi, bireyin maddi ve manevi bütünlüğünün önemli bir parçasıdır ve uluslararası hukukta mutlak olarak yasaklanmış olan, savaş halleri de dahil olmak üzere sınırlandırılmasında hiçbir istisna kabul etmeyen işkence ve kötü muamele yasağını koruma altına almaktadır. AİHS'in 3. maddesine göre "*Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı veya aşağılayıcı muamele ya da cezaya maruz bırakılamaz.*" Madde metninden de anlaşılacağı üzere bu hüküm, Sözleşmeci devletlere, yetki alanında bulunan bireylere karşı işkence ve kötü muamelede bulunmama yükümlüğünü getirmektedir. Bu düzenleme bireylerin hem devlete hem de birbirlerine karşı ileri sürebileceği, bireyin maddi ve manevi varlığının en sert çekirdeğini yani en dokunulamaz parçasını koruma altına almaktadır. Çünkü işkence ve kötü muamele yasağı, bireyin insan olarak doğmasıyla kazandığı ve insanlık onurunun ortaya çıkardığı en temel iç değerleri koruma altına almaktadır. Bu sebeple bu hak, insanı yalnızca fiziki bir varlık olarak kabul eden ve onu bir vücuda indirgeyen düşünce yapısını reddetmektedir. Bunlarla birlikte hak, bireyin iç değerlerine yönelik saldırıları ve değerleri yok sayan, inciten muameleleri de yasak kapsamında değerlendirmektedir.

5- Anayasa 17. Maddesi olan Kişinin Dokunulmazlığı, Maddî Ve Manevî Varlığı Hakları

1982 Anayasası'nda işkence kötü muamele yasağı, Anayasa'nın 17. maddesinde "kişinin dokunulmazlığı maddi ve manevi bütünlüğü" başlığı altında düzenlenmiştir. Buna göre maddenin ilk fıkrasında yaşam hakkı ile kişinin maddi ve manevi varlığı düzenlenmiştir. İkinci fıkrada kişinin maddi ve manevi varlığına müdahaleler düzenlenmiştir. Üçüncü fıkrada doğrudan işkence ve kötü muamele yasağı

² Ünal, Şeref, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, TBMM Basımevi, Ankara, 2001, s. 66.

düzenlenmiştir. Dördüncü fıkrada yaşam hakkına getirilen sınırlamalar düzenlenmiştir. Anayasa'da işkence ve kötü muamele yasağının düzenlendiği fıkrada, AİHS'de de olduğu gibi işkence ve kötü muamele yasağı, üç kavram ile açıklanmaya çalışılmıştır. Bunlar, işkence, eziyet ve insan haysiyeti ile bağdaşmayan bir ceza ya da muamele kavramlarıdır.

6- İşkencenin Ve İnsanlık Dışı Veya Onur Kırıcı Muamele Ve Cezanın Önlenmesi İçin Avrupa Sözleşmesi

Bu Sözleşmeye Taraf Devletler; Birleşmiş Milletler Şartı'nda ilan edilen prensiplere göre, insanlık ailesinin bütün üyelerinin sahip oldukları eşit ve vazgeçilmez haklarını tanımanın, özgürlük, adalet ve özgürlüğün temeli olduğunu dikkate alarak, bu hakların insanın doğuştan sahip olduğu insanlık onurundan türediğini kabul ederek, Birleşmiş Milletler şartına ve özellikle 55. maddesine göre Devletlerin insan haklarına ve temel özgürlüklere her yerde saygı gösterilmesini ve uygun davranılmasını sağlama yükümlülüğünü dikkate alarak, hiç kimsenin işkence veya diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya maruz bırakılmayacağını öngören İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin 5. maddesini ve Kişisel ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi'nin 7. maddesini göz önünde tutarak, Genel Kurul tarafından 9 Aralık 1975 tarihinde kabul edilen Herkesin İşkenceye ve Diğer Zalimane, İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Muamele veya Cezaya Karşı Korunmasına dair Bildiri de göz önünde tutularak, Dünyanın her tarafında işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı veya onur kırıcı muamele veya cezaya karşı daha etkili bir mücadele yapılmasını amaçlayarak yapılmıştır.

7- Türkiye Cumhuriyeti Anayasası

Cumhuriyetin Nitelikleri

Madde 2- Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devletidir.

Devletin Temel Amaç ve Görevleri

Madde 5- Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.

Kanun Önünde Eşitlik

Madde 10 – Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir. Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür. Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz. Çocuklar, yaşlılar, özürlüler, harp ve vazife şehitlerinin dul ve yetimleri ile malul ve gaziler için alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı sayılmaz. Hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınmaz. Devlet organları ve idare makamları bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorundadırlar.

Temel Hak Ve Hürriyetlerin Niteliği

Madde 12 – Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlere sahiptir. Temel hak ve hürriyetler, kişinin topluma, ailesine ve diğer kişilere karşı ödev ve sorumluluklarını da ihtiva eder.

Kişinin Dokunulmazlığı, Maddi ve Manevi Varlığı

Madde 17 – Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında, kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz. Meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır.

Kişi Hürriyeti ve Güvenliği

Madde 19 – Herkes, kişi hürriyeti ve güvenliğine sahiptir. Şekil ve şartları kanunda gösterilen: Mahkemelerce verilmiş hürriyeti kısıtlayıcı cezaların ve güvenlik tedbirlerinin yerine getirilmesi; bir mahkeme kararının veya kanunda öngörülen bir yükümlülüğün gereği olarak ilgilinin yakalanması veya tutuklanması; bir küçüğün gözetim altında ıslahı veya yetkili merci önüne çıkarılması için verilen bir kararın yerine getirilmesi; toplum için tehlike teşkil eden bir akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol tutkunu, bir serseri veya hastalık yayabilecek bir kişinin bir müessesede tedavi, eğitim veya ıslahı için kanunda belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirin yerine getirilmesi; usulüne aykırı şekilde ülkeye girmek isteyen veya giren, ya da hakkında sınır dışı etme yahut geri verme kararı verilen bir kişinin yakalanması veya tutuklanması; halleri dışında kimse hürriyetinden yoksun bırakılamaz. Suçluluğu hakkında kuvvetli belirti bulunan kişiler, ancak kaçmalarını, delillerin yok edilmesini veya değiştirilmesini önlemek amacıyla veya bunlar gibi tutuklamayı zorunlu kılan ve kanunda gösterilen diğer hallerde hâkim kararıyla tutuklanabilir. Hâkim kararı olmadan yakalama, ancak suçüstü halinde veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde yapılabilir; bunun şartlarını kanun gösterir. Yakalanan veya tutuklanan kişilere, yakalama veya tutuklama sebepleri ve haklarındaki iddialar herhalde yazılı ve bunun hemen mümkün olmaması halinde sözlü olarak derhal, toplu suçlarda en geç hâkim huzuruna çıkarılıncaya kadar bildirilir. Yakalanan veya tutuklanan kişi, tutulma yerine en yakın mahkemeye gönderilmesi için gerekli süre hariç en geç kırk sekiz saat ve toplu olarak işlenen suçlarda en çok dört gün içinde hâkim önüne çıkarılır. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hâkim kararı olmaksızın hürriyetinden yoksun bırakılamaz. Bu süreler olağanüstü hâl (...) ve savaş hallerinde uzatılabilir. Kişinin yakalandığı veya tutuklandığı, yakınlarına derhal bildirilir. Tutuklanan kişilerin, makul süre içinde yargılanmayı ve soruşturma veya kovuşturma sırasında serbest bırakılmayı isteme hakları vardır. Serbest bırakılma ilgilinin yargılama süresince duruşmada hazır bulunmasını veya hükmün yerine getirilmesini sağlamak için bir güvenceye bağlanabilir. Her ne sebeple olursa olsun, hürriyeti kısıtlanan kişi, kısa sürede durumu hakkında karar verilmesini ve bu kısıtlamanın kanuna aykırılığı halinde hemen serbest bırakılmasını sağlamak amacıyla yetkili bir yargı merciine başvurma hakkına sahiptir. Bu esaslar dışında bir işleme tâbi tutulan kişilerin uğradıkları zarar, tazminat hukukunun

genel prensiplerine göre, Devletçe ödenir.

Düşünce ve Kanaat Hürriyeti

Madde 25 – Herkes, düşünce ve kanaat hürriyetine sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.

Düşünceyi Açıklama ve Yayma Hürriyeti

Madde 26 – Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet Resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar. Bu fıkra hükmü, radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasına engel değildir. Bu hürriyetlerin kullanılması, millî güvenlik, kamu düzeni, kamu güvenliği, Cumhuriyetin temel nitelikleri ve Devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, Devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanmaması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabilir. Haber ve düşünceleri yayma araçlarının kullanılmasına ilişkin düzenleyici hükümler, bunların yayımını engellemek kaydıyla, düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin sınırlanması sayılmaz. Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir.

Toplantı Ve Gösteri Yürüyüşü Düzenleme Hakkı

Madde 34- Herkes, önceden izin almadan, silahsız ve saldırsız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ancak, millî güvenlik, kamu düzeni, suç işlenmesinin önlenmesi, genel sağlığın ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması amacıyla ve kanunla sınırlanabilir.

Hak Arama Hürriyeti

Madde 36 – Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz.

Masumiyet Karinesi

Madde 38/4- Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz” şeklindeki hüküm ile suçsuz sayılma hakkı Anayasal düzeyde teminat altına alınmıştır. Amacı gereği maddi gerçeği araştıran, dolayısıyla fertlerin hak ve hürriyetleri ile toplumun menfaatlerini uzlaştırmaya çalışan ceza muhakemesi hukuku, fertleri ve bu arada özellikle şüpheli veya sanığı da korumaktadır.

Masumiyet karinesi, diğer bazı gerekliliklerin yanında, bir mahkemenin üyelerinin, sanığın kendisine isnat edilen suçu işlemiş olduğu önyargısıyla hareket etmemelerini güvence altına alan bir ilkedir. Kanıt yükü iddia makamının üzerindedir ve herhangi bir şüphe halinden sanık yararlanır. Ayrıca, sanığın savunmasını hazırlayabilmesi ve sunabilmesi için kendisine karşı yürütülen davadan haberdar etme ve suçluluğunu

kanıtlamak için yeterli derecede kanıt gösterme görevi de yine iddia makamına düşmektedir.

Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması

Madde 40 – Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir. **(Ek:3/10/2001-4709/16 md)** Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır. Kişinin, resmi görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.

8- 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 94.md. 95.md. ve 96. Maddesi olan İşkence ve Eziyet Suçları

İşkence suçu, 5237 sayılı yürürlükteki Türk Ceza Kanunu'nun Üçüncü Bölüm "İşkence ve Eziyet" başlıklı 94'üncü maddesinde; neticesi sebebiyle ağırlaşmış işkence suçu ve cezası ise 95'inci maddesinde düzenlenip, hüküm altına alınmıştır. Bahse konu suç hakkında merak konusu hususları izah etmeden önce, Kanun'un 94'üncü ve 95'inci maddelerini paylaşalım.

5237 sayılı TCK md.94:

(1) Bir kişiye karşı insan onuruyla bağdaşmayan ve bedensel veya ruhsal yönden acı çekmesine, algılama veya irade yeteneğinin etkilenmesine, aşağılanmasına yol açacak davranışları gerçekleştiren kamu görevlisi hakkında üç yıldan oniki yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Suçun kadına karşı işlenmesi hâlinde cezanın alt sınırı beş yıldan az olamaz.

(2) Suçun;

a) Çocuğa, beden veya ruh bakımından kendisini savunamayacak durumda bulunan kişiye ya da gebe kadına karşı,

b) Avukata veya diğer kamu görevlisine karşı görevi dolayısıyla, İşlenmesi halinde, sekiz yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(3) Fiilin cinsel yönden taciz şeklinde gerçekleşmesi halinde, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) Bu suçun işlenişine iştirak eden diğer kişiler de kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(5) Bu suçun ihmali davranışla işlenmesi halinde, verilecek cezada bu nedenle indirim yapılmaz.

(6) Bu suçtan dolayı zamanaşımı işlemez.

TCK md.95:

(1) İşkence fiilleri, mağdurun;

a) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin sürekli zayıflamasına,

b) Konuşmasında sürekli zorluğa,

c) Yüzünde sabit ize,

d) Yaşamını tehlikeye sokan bir duruma,

e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun vaktinden önce doğmasına, Neden olmuşsa, yukarıdaki maddeye göre belirlenen ceza, yarı oranında artırılır.

(2) İşkence fiilleri, mağdurun;

a) İyileşmesi olanağı bulunmayan bir hastalığa veya bitkisel hayata girmesine,

b) Duyularından veya organlarından birinin işlevinin yitirilmesine,

c) Konuşma ya da çocuk yapma yeteneklerinin kaybolmasına,

d) Yüzünün sürekli değişikliğine,

e) Gebe bir kadına karşı işlenip de çocuğunun düşmesine, Neden olmuşsa, yukarıdaki

maddeye göre belirlenen ceza, bir kat artırılır.

(3) İşkence fiillerinin vücutta kemik kırılmasına neden olması halinde, kırığın hayat fonksiyonlarındaki etkisine göre sekiz yıldan on beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur.

(4) İşkence sonucunda ölüm meydana gelmişse, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına hükmolunur.

İNCELEMELERDE İZLENEN USUL

Genel Olarak

İçişleri Bakanlığı tarafından 4 Kasım 2024 tarihinde Batman Belediyesine kayyım atama kararından sonra başlayan protestolarda işkence ve kötü muamele gerçekleştiği iddiasıyla İnsan Hakları Derneği Batman Şubesi'ne yapılan başvurular, yönetim kurulu kararı ile Toplumsal Olayları İzleme Komisyonu, Şube organlarında asil-yedek olarak görev yapan üyeler ve MYK üyeleri görevlendirilmiştir. Gözlem, araştırma ve başvurular neticesinde elde edilen veriler yönetim kurulu toplantılarında yönetim kurulu üyeleri tarafından değerlendirilmiştir. Yapılan başvurular komisyonların görevlerine göre sınıflandırıldıktan sonra ilgili komisyonlara inceleme yetkisi verilmektedir.

İnsan Hakları Derneği Batman Şubesi'ne Yapılan Başvurular

4 Kasım 2024 tarihi itibarıyla başlayan protestolar esnasında ve sonrasında protestocular şubemize genel olarak;

1. Gözaltılar esnasında işkence gördükleri iddiası,
2. Kötü muamele, kaba ve incitici söz ve fiziki darba maruz kaldıkları iddiası,
3. Gözaltında sağlık kontrolü için hastaneye götürülürken milliyetçi şarkılar ve marşlar eşliğinde darp gördükleri iddiası,
4. Adli işlemler için adli makamlara götürülürken ters kelepçe ile saatlerce araçta bekletildikleri iddiası,
5. Protestolar esnasında gözaltına alınırken işkence, darp, kötü muameleyle maruz kalarak, yerde sürüklendikleri, fiziksel şiddete maruz kaldıkları, darp edildikleri, incitici ve hakaretlere maruz kaldıkları iddiası,
6. Gözaltına alındıktan sonra sağlık kontrolü için hastaneye götürüldüklerinde toplu bir şekilde doktor kontrolünden geçtikleri, doktor kontrolü esnasında kolluğun muayene alanını terk etmediği iddiası ,
7. Batman İluh Devlet Hastanesi'ne götürülen gözaltıların vücutlarında darp ve cebir izi olmasına rağmen doktor tarafından bu hususun sağlık raporuna geçirilmediği iddiaları,

Kapsamında başvuruda bulunulmuştur.

Başvurular ilgisine göre uygun görülen kurumlara gönderilmek üzere işleme alınmış

ve arşivlenmiştir.

HEYETİMİZ TARAFINDAN YAPILAN İNCELEMELER, GÖZLEMLER ve ARAŞTIRMALAR

Batman Belediyesine 4 Kasım 2024 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından kayyım atanmıştır. İçişleri Bakanlığı yapmış olduğu açıklamada;

“2. **Batman Belediye Başkanı Gülistan SÖNÜK**'ün
a) **Batman 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 2023/70 esas sayılı dosya kapsamında SİLAHLI TERÖR ÖRGÜTÜNE ÜYE OLMA suçundan 6 YIL 3 AY HAPİS CEZASI ALMASI,**
b) **Batman Cumhuriyet Başsavcısının 2023/14816 esas sayılı soruşturma kapsamında SİLAHLI TERÖR ÖRGÜTÜ PROPAGANDASI YAPMAK suçundan yürütülen soruşturmanın devam etmesi ve**
c) **Batman Cumhuriyet Başsavcısının 2024/7894 esas sayılı soruşturma kapsamında SİLAHLI TERÖR ÖRGÜTÜNE ÜYE OLMA suçundan yürütülen soruşturmanın devam etmesi nedeniyle; Gülistan SÖNÜK'ün Anayasa'nın 127'inci maddesi ile 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 47'inci maddesi gereğince geçici bir tedbir olarak İçişleri Bakanlığı'nca görevden uzaklaştırılmıştır. 5393 sayılı Belediye Kanununun 45 ve 46'ıncı maddeleri uyarınca **Batman Valisi Ekrem CANALP Batman Belediye Başkan Vekili olarak görevlendirilmiştir...**”³ gerekçesi ile kayyım atandığını belirtmiştir.**

Batman Belediyesi Hizmet Binası ve Batman Belediyesi Ek Hizmet Binasının kolluk kuvvetleri tarafından ablukaya alındığı tespit edilmiştir. Belediye binası ve ek hizmet binasına, gün boyunca sivil vatandaşların girişinin engellendiği gözlemlenmiştir.

Şekil/1: Batman Belediyesi Ek Hizmet Binasının Ablukaya Alındığına Dair Görüntü⁴

³ <https://www.icisleri.gov.tr/mardin-batman-ve-halfeti-belediye-baskanlarinin-gorevden-uzaklastirilmasina-dair-basin-aciklamasi>

⁴ Görsel Batman Çağdaş Gazetesi

Şekil/2: Batman Belediyesi Ana Hizmet Binasının Ablukaya Alındığına Dair Görsel

Kayım kararının kentte duyulması üzerine Batman Belediyesi Eş Başkanları, Belediye Meclis Üyeleri, DEM Parti ve Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) Eş Başkanları/yöneticileri, Sicil Toplum Kuruluşları temsilcileri/üyeleri, kentte bulunan bazı sendikaların yöneticileri ve üyeleri, milletvekilleri ve sivil vatandaşlar Batman Belediyesi Ana Hizmet Binası önünde toplanmaya başladı.

Batman Belediye Eş Başkanı Gülistan SÖNÜK kayyım kararını sabah 06.00'da öğrendiğini açıkladı. Kararın kendisine tebliğ edilmeden Batman Valisi Ekrem Canalp'ın belediye binasına giderek kurum müdürlerini atadığını, daha önceden atanan müdürlere herhangi bir tebliğ yapılmadan görevlerine son verildiğini beyan etti.

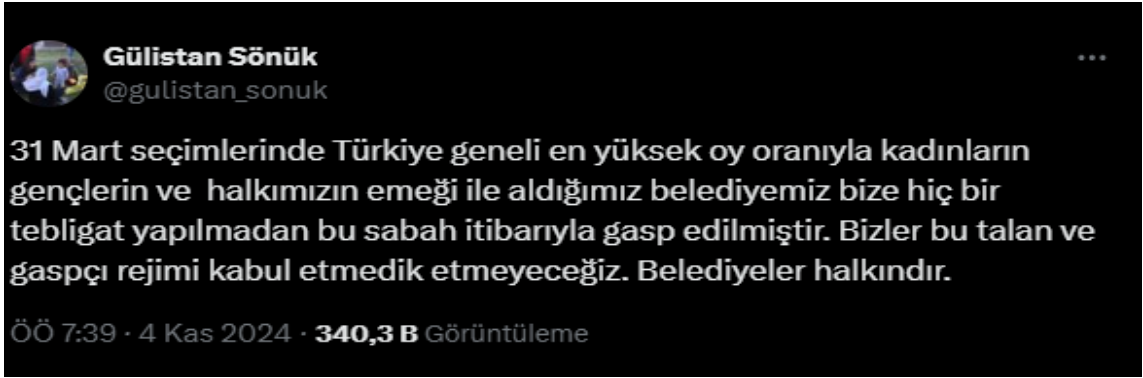

Şekil/3: Batman Belediyesi Eş Başkanı Gülistan Sönük'ün Belediye Ana Hizmet Binası Önündeki Görseli⁵

⁵ Aso Press/Metin Yoksu

Şekil/4: Batman Belediyesi Önünde Sabah Erken Saatlerde Toplanan Kitle Ve Kolluk Tarafından Kurulan Barikatlara Dair Görsel

Şekil/5: Batman Belediye Eş Başkanı Gülistan SÖNÜK'ün X Hesabından Yapmış Olduğu Paylaşım

Sabah işbaşı yapmak üzere belediye binasına gelen belediye çalışanları ve işçilerin Batman Belediyesi Ana Hizmet Binasına ve Ek Hizmet Binasına alınmadığı tespit edildi.

Sabah saatlerinde belediye ana hizmet binası önünde toplanan belediye meclis üyeleri ve belediye eş başkanları, belediye binasına girmeye çalışırken kolluk tarafından engellendi. Yaşanan arbede sonrasında kolluk tarafından belediye binası önünde toplanan kitleye orantısız güç kullanılarak müdahale edildi. Yapılan müdahaleler esnasında vatandaşlara karşı orantısız güç kullanıldığı gözlemlendi. Toplamda 5 kişinin gözaltına alındığı iddia edildi. Gözaltına alınan vatandaşlardan bir tanesinin elinin kırıldığı iddia edildi. Yine diğer gözaltına alınan vatandaşların vücutlarında gözle görülebilecek şekilde işkence, darp ve cebir izinin olduğu iddia edildi.⁶

⁶ <https://x.com/LaboransS/status/1853362894684967390> ,
<https://www.youtube.com/watch?v=Jm6sRK7pOOo&t=30s> ,
<https://x.com/ihsanyalcinTR/status/1853371084231319901?t=JmooOCTphB8ofNHpSLN45Q&s=09>

Şekil/6: Belediye Binasına Girmeye Çalışan Vatandaşlar ve Kolluk Arasında Çıkan Arbedeye Dair Görüntü

Şekil/7 Belediye Binası önünde Toplanan Küleye Kolluk tarafından orantısız güç kullanılarak müdahale edildiği iddiasına Dair Görsel

Şekil/8 Bir Vatandaşın Gözaltına Alınırken Kolumun Kırıldığı İddiasına Dair Görsel

şekil 8’de gösterilen vatandaş ile yapılan görüşmede; “Gözaltına alınırken, belediye binası içerisinde, gözaltı aracında ve emniyette kolluk tarafından işkence, darp, sözlü saldırı ve kötü muameleye maruz kaldığını...” beyan etmiştir.

Batman Valiliği tarafından 10 günlük eylem ve etkinlik duyurusu yapıldı. Yapılan açıklamada: Hakkında yapılan terör soruşturma/kovuşturma neticesinde İçişleri Bakanlığınca görevden uzaklaştırılan Batman Belediye Başkanı Gülistan SÖNÜK’ün yerine Batman Valisi Ekrem CANALP Belediye Başkan Vekili olarak görevlendirilmesi yapılmıştır.

Terör örgütüne müzahir kesimlerce il genelinde sağlanan huzur ve güven ortamını bozmak amacıyla her türlü kanunsuz eylem ve etkinliklerin düzenlenebileceği göz önünde bulundurularak;

*İl sınırları içinde huzur ve güvenliğin, kişi dokunulmazlığının, tasarrufa müteallik emniyetin ve kamu esenliğinin sağlanması amacıyla, Valilik ve Kaymakamlık makamlarının uygun göreceği etkinlikler ve 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyetleri Kanunu Ek-1 maddesi kapsamındaki oyun, temsil ve çeşitli şekillerdeki gösteri ve etkinliklerin, ticari kimliği bulunan özel hukuk tüzelkişiliklerinin ticari faaliyetleri hariç olmak üzere yapılması muhtemel her türlü açık alanlardaki eylem/etkinlikler (basın açıklaması, toplanma, yürüyüş, açlık grevi, oturma eylemi, miting, stant açma, çadır kurma, bildiri/broşür dağıtma, afiş/pankart asma, vb.) ile ilimiz merkez ve dış ilçelerimizde (İl Mülki sınırlar içerisinde) eylem/etkinlik düzenlemek, düzenlenebilecek olan eylem/etkinliğe destek vermek ve **gelebilecek kişi ya da grupların ve araçların ilimiz sınırlarına girişlerinin ve çıkışlarının 5442 sayılı İl İdaresi Kanununun 11/C maddesi ve 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanununun 17. ve 19. maddelerine istinaden 04/11/2024 Saat:09.00'dan 13/11/2024 Saat:23.59'a kadar (10 Gün) süreyle il merkezi ve ilçelerimiz dahil olmak üzere Batman İli coğrafi sınırları içerisinde YASAKLANMIŞTIR.**⁷*

Kayım atanmasının ilk gününde, Batman Belediyesi Eş Başkanları Gülistan Sönük, DEM Parti Eş Genel Başkanları Tuncer Bakırhan ve Tülay Hatimoğulları ve DBP Eş Genel Başkanı Keskin Bayındır, siyasi parti temsilcileri ve vatandaşlar, DEM Parti Batman İl Örgütü binası önünde bir araya gelerek Batman Belediyesi Ana Hizmet Binasına doğru kitlesel yürüyüş gerçekleştirdi. Kitlesel yürüyüşten sonra Batman Belediyesi önüne gelen heyet ve vatandaşlar, belediye binası önünde bulunan kitle ile açıklama gerçekleştirdi. Açıklaması esnasında jandarma ve polis çevik kuvvet ekipleri içerisinde bazı kişilerin kalkanlarını yere vurarak konuşmacıların sesini baskılamaya çalıştığı gözlemlendi.

Şekil/9: Dem Parti Eş Genel Başkanları, Milletvekilleri, Siyasi Parti Temsilcileri Ve Vatandaşların Belediye Önündeki Bekleyişine Dair Görsel

Batman Belediyesi eş başkanları ve belediye meclis üyeleri, kasım ayı Olağan Belediye Meclis Toplantısını, abluka altındaki Batman Belediyesi Ana Hizmet Binası önünde gerçekleştirdi.⁸

⁷ <http://www.batman.gov.tr/kamuoyuna-onemli-duyuru-etkinliklerin-yasaklanmasi04112024>

⁸ <https://mezopotamyaajansi40.com/search/content/view/257513?page=11?page=1&key=b7aaf855e84b78a6c00b38d33caff767>

Şekil/10: Batman Belediyesi Önünde Gerçekleştirilen Kasım Ayı Olağan Belediye Meclis Toplantısına Dair Görüntü

Saat 16:00 sıralarında Kayyım atanan Batman belediyesi önünde toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkını kullanan kitle ile kolluk arasında olaylar yaşandı. Kolluk mensupları tarafından anonslar yapılmadan kitleye müdahale edildiği iddia edildi. Müdahale esnasında kitle ablukaya alındı. TOMA marifeti ile kitleye, tazyikli su, biber gazı ve plastik mermilerle müdahale edildi. Müdahale esnasında Batman Belediyesi karşısında bulunan işyerleri önünde bekleyen vatandaşlar yapılan müdahale sırasında herhangi bir mukavemet göstermeden işyerlerine sığındığı gözlemlendi. Müdahale esnasında çok sayıda vatandaşın kolluk tarafından orantısız güç kullanılarak gözaltına alındığı, gözaltına alınan vatandaşların şiddete maruz kaldığı, yerde sürüklendiği, darp edildiği ve hakaretlere maruz kaldığı gözlemlendi ve iddia edildi.

Ulusal ve yerel basın taramalarında ve sosyal medya araştırmalarında tespit edilen görüntülerde birçok vatandaşın işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı gözlemlendi.⁹

Kolluk müdahalesi esnasında gözaltına alınan vatandaşlar, Batman Belediyesi duvarının önünde ters kelepçelenip diz üstü çöktürülerek ve yüzleri duvara dönük olacak şekilde uzun bir süre bekletildikleri ve o esnada onlarca kolluk tarafında fiziksel şiddete maruz kaldıkları iddia edildi.¹⁰

⁹ <https://www.instagram.com/mezopotamyaaajansi/reel/DCFCxU4AHwx/> , https://www.instagram.com/kurd.morning/reel/DB_lbizOrgj/ , <https://www.youtube.com/watch?v=6u2K4Twi4m0> , https://www.instagram.com/nusaybin_tanitim/reel/DCJNZdu1xH/ , <https://x.com/demoqrat1/status/1853443312708903297?t=al537JIMwGqG7FYPPfouAg&s=08>

¹⁰ https://www.instagram.com/yenidemokrasi/reel/DB_xHtpottM/

Şekil/11: Gözaltına Alındığı İddia Edilen Vatandaşın Kolluk Tarafından Yerde Sürüklenmesine Dair Görsel

Şekil 11’deki vatandaş gözaltı işleminden sonra şubemize yapmış başvuruda özetle; “Ben sendika yöneticisiyim. Sabah saatlerinde Batman Belediyesine kayyım atandığına dair haber almamız üzerine, sendika tarafından gözlem yapmak üzere karar alınıp görevlendirme yapıldı. Ben ve diğer sendikacı arkadaşlar belediyenin önüne gittik. Saat 16:00 sıralarında ön tarafta kolluk güçleri ve vatandaşlar arasında arbede çıktığını gördük. Sonrasında kolluk tarafından kitleye müdahale edildi. Ben ve diğer arkadaşlarım belediye binası karşısında bulunan işyerlerinin önünde bekliyorduk. Kolluk müdahalesinden sonra kitle ara sokaklara dağıldı. Olaylar başladı. Biz yasadışı veya herhangi bir mukavemette bulunmadığımız için bulunduğumuz yerde beklemeye devam ettik. Yanımıza gelen bir kolluk grubu birden ne olduğunu anlamadan bize hakaret etmeye başladı ve müdahale etti. Bize karşı darp kullanmaya ve gözaltına almaya başladı. Ben gözaltına alınırken birden fazla kolluğun aynı anda şiddetine maruz kaldım. Sendika yöneticisi olduğumu ve kendilerine karşı herhangi bir şiddet olayına karışmadığımı söylememe rağmen bana vurmaya devam ettiler. Sonrasında 3-4 polis kollarımdan ve kıyafetlerimden tutarak beni yerde sürükleyerek belediye binasının yanındaki park tarafında bulunan belediye duvarının dibine götürdüler. Beni ters kelepçeleyip, dizlerimin üstüne çöktürüp yüzümü belediye duvarına döndürüp beklettiler. Sonrasında birçok vatandaşı oraya getirip aynı pozisyonda bizi bekletip bize şiddet uygulamaya başladılar. Daha sonra bizi oradan alıp gözaltı aracına bindirdiler. Gözaltı aracında da bize şiddet uygulamaya devam ettiler...” **beyanlarında bulunmuştur.**

Gözaltı işleminden sonra şubemize başvuru yapan bir vatandaş özetle; “ Ben 2 arkadaşım ile birlikte belediyenin karşısında bulunan işyerlerinin önünde bekliyorduk. Kolluk müdahalesinden sonra olayların içerisinde olmadığımız için bulunduğumuz yerden ayrılma gereği duymadık. 10-15 kişiden oluşan kolluk grubu yanımıza geldi ve birden saldırmaya başladı. Kendimizi tanıtmamıza veya durumu anlatmamıza dahi izin vermediler. Bize karşı şiddet uygulayarak bizi gözaltına aldılar. Bizi park tarafındaki belediye duvarının oraya götürene kadar bize şiddet uyguladılar. Belediye duvarının dibinde yaklaşık 20 dakika boyunca diküstü pozisyonunda yüzümüz duvara dönük ve ters kelepçeli bir şekilde onlarca kolluğun şiddetine maruz kaldık. Bizi oradan gözaltı aracına götürürken şiddet eylemlerine devam ettiler. Gözaltı aracında da şiddet uylamaya devam ettiler. Sağlık raporu için hastaneye götürdüklerinde göğsümün ağrıdığını söylemem üzerine doktor röntgen çekmem gerektiğini söyledi. Nefes alırken göğüs kafesim ağrıyordu. Röntgen sonucunda dört kaburgamın kırıldığını öğrendim. Serbest kaldıktan sonra yaklaşık bir boyunca evden çıkamadım ve nefes almakta zorlandım...” **beyanlarında bulunmuştur.**

Gözaltı işleminden sonra şubemize başvuru yapan bir vatandaş özetle; “ Ben 2 arkadaşım ile birlikte belediyenin karşısında bulunan işyerlerinin önünde bekliyorduk. Olaylar çıktığında karşı kaldırımda bekliyorduk. Bir işyerinin önünde beklemeye devam ettik. Kolluğun sadece mukavemet eden kişileri gözaltına aldığını düşündüğümüz için yerimizden ayrılmadık. Ancak 10-15 kişilik kolluk grubu yanımıza gelip beni kolumdan tutup fitlatmaya başladı. Diğer grubun içine düştüm. Onlar da bana şiddet uygulamaya başladı. Bizi park tarafındaki belediye duvarının oraya götürene kadar bize şiddet uyguladılar. Belediye duvarının dibinde yaklaşık 20 dakika boyunca dizüstü pozisyonunda yüzümüz duvara dönük ve ters kelepçeli bir şekilde onlarca kolluğun şiddetine maruz kaldık. Her yanımızdan geçen polis şiddet uygulayarak geçiyordu. Bizi oradan gözaltı aracına götürürken şiddet eylemlerine devam ettiler. Gözaltı aracında da şiddet uylamaya devam ettiler ...” beyanlarında bulunmuştur.

Gözaltı işleminden sonra şubemize başvuru yapan bir vatandaş özetle; “ Olaylar başladığında ben belediye binasının karşısında bulunan kaldırımda bekliyordum. Kolluk TOMA ve gaz bombası ile müdahale ettikten sonra ben önünde bulunduğum binanın giriş merdivenlerinin üzerine çıktım. Yanımda başka vatandaşlar da vardı. Kolluk bize içeri girmemizi söyledi. Biz de binanın içerisine girdik. Üst katta bulunan bir işyerine girdik. Olaylar bitine kadar orada beklemek istedik. Zaten bize içeri kolluk girmemizi istemişti. Yaklaşık 30-40 dakika sonra kolluk bulunduğumuz binaya girdi. İşyerlerine tek tek girip orada bulunanları gözaltına alıyorlardı. Bulduğumuz işyerinin kapısını çaldıklarında kapıyı işyeri çalışanı açtı. İşyeri çalışanı dahil olmak üzere hepimize şiddet uygulayarak gözaltına aldılar. Bizi belediye duvarının dibinde yaklaşık 20 dakika boyunca dizüstü pozisyonunda yüzümüz duvara dönük ve ters kelepçeli bir şekilde beklettiler. Orada onlarca kolluğun şiddetine maruz kaldık. Her yanımızdan geçen polis şiddet uygulayarak geçiyordu. Bizi oradan gözaltı aracına götürürken şiddet eylemlerine devam ettiler. Gözaltı aracında da şiddet uylamaya devam ettiler ...” beyanlarında bulunmuştur.

Şekil/12: İki Vatandaşın Orantısız Güç Kullanılarak Gözaltına Alındığı İddiasına Dair Görsel

Şekil/13: Olaylar Esnasında Belediyenin Karşısında Bekleyen Vatandaşlar

Şekil/14: Olaylar Esnasında Belediyenin Karşısında Bulunan İş Merkezinde Beklerken Gözaltına Alınan Mizgin Sönük'e Yönelik Orantısız Güç Kullanıldığı İddiasına Dair Görüntü¹¹

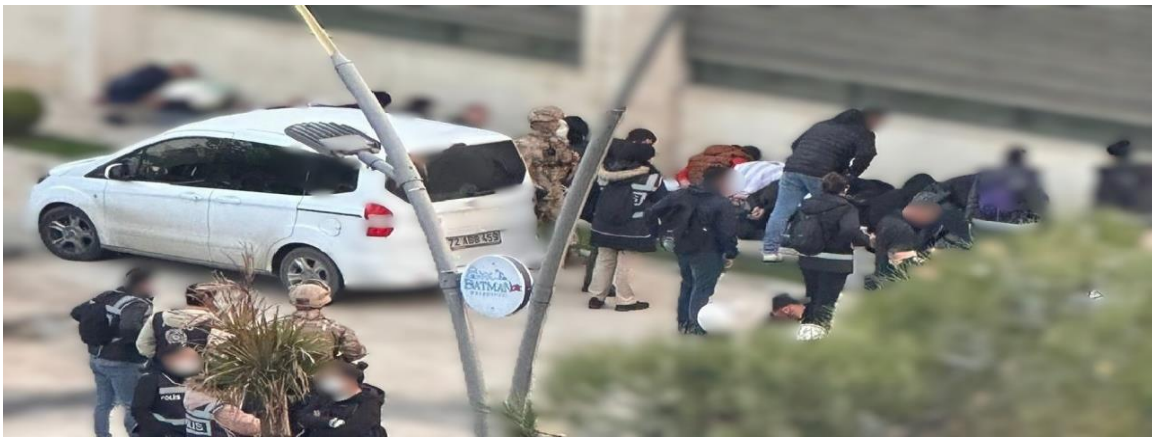

Şekil/15: Protestolar Esnasında Gözaltına Alınan Bir Vatandaşın Darp ve Kötü Muameleye Maruz Kaldığı İddiasına Dair Görsel

¹¹ <https://x.com/perspectifnews/status/1853827901860217251?s=48&t=DxUwOuSngnFGR3oLuP0QSw>

Şekil/16: Bir Vatandaşın Gözaltına Alındığına Dair Görüntü

Şekil/17: Gözaltına Alınan Vatandaşların Ters Kelepçelenerek Dizüstünde Yüzlerinin Belediye Duvarına Bakacak Şekilde Bekletildikleri Ve Şiddete Maruz Kaldıkları İddiasına Dair Görüntü¹²

Batman Belediye Eş Başkanı'nın görevden alınarak yerine kayyum atanmasına ilişkin protestoları takip eden Batman Sonsöz Gazetesi muhabiri Serhat Aslan'ın gazete bürosuna yapılan polis baskını sonrasında ters kelepçelenerek gözaltına alındığı ve aynı gün içinde serbest bırakıldığı iddia edildi. Öte yandan tüm gün kayyum atamasına karşı protesto eylemlerini takip eden birçok gazetecinin engellendiği iddia edildi.¹³

Şekil/18: Batman Sonsöz Gazetesi Bürosuna Kolluk Tarafından Baskın Yapıldığına Ait Olduğu İddia Edilen Görüntü¹⁴

¹² https://www.instagram.com/yenidemokrasi/reel/DB_xHtpottM/

¹³ <https://www.gazetemunevver.com.tr/batman-sonsoz-gazetesine-polis-baskini-1-gazeteci-gozaltinda>

¹⁴ <https://kisadalga.net/haber/gundem/batman-sonsoz-gazetesine-polis-baskini-1-gazeteci-gozaltinda-114349>

Şekil/19: Kolluk Tarafından Gözaltına Alındığı İddia Edilen Ana Ait Görsel

Şekil/20:Kolluk Tarafından Gözaltınan Bir Vatandaşın Burun Bölgesinden Darbe Aldığı İddiasına Dair Görsel

Şekil/21: Gözaltına Alınırken Burmunun Kırıldığı İddia Edilen Vatandaşa Ait Görsel

Şekil 21’de gösterilen vatandaş ile yapılan görüşmede; “Kolluk tarafından yapılan müdahaleden sonra belediye karşısında bulunan binaya sığındık. Kolluk güçleri bir müddet sonra bulunduğum binaya girerek bulunduğum dairenin kapısını çaldı. Kapıyı açınca dairedeki herkesi aldılar. Kolluk güçleri beni işkenceyle gözaltına aldı. Çok

sayıda kolluk, vücudumun her yerine gelecek şekilde darp ettiler beni. Burnum kırıldı ve nefes alırken kaburgalarım ağrıdığı için nefes almakta güçlük çekiyorum. Yerde sürükleyerek belediye binasının duvarının dibinde götürüldük. Duvarın dibinde işkence, küfür ve tükürme suretiyle müdahalede bulundular. Hastaneye götürülürken devam eden işkence sonucunda burnumda kırık, kaburgalarımda nefes almayı zorlaştıran zedelenme, kollarım ve bacaklarımda darp izleri oluştu. Kolumu kırmaya çalışan polisler bana hitaben 'bu orospu çocuğunun kolunu kırın' dedi."
beyanlarında bulunmuştur.

Batman Belediyesine kayyım atanan Batman Valisi Ekrem Canalp, kaymakam ve vali yardımcılarını belediye başkan yardımcılarını olarak atadı.¹⁵

DBP ve DEM Parti yöneticileri ve üyeleri Batman mahallelerini ziyaret etmek için heyet oluşturdu. Oluşturulan heyet üç gruba ayrılarak, "İrade Gaspına Karşı Batman Belediyesini Sahiplenme" çağrısı yaptı. Siyasi partiler tarafından oluşturulan heyetler, 05.11.2024 tarihinde Batman Belediyesine üç noktadan yürüyüş gerçekleştireceğini açıkladı. Yürüyüşlerin gerçekleştirileceği noktalar Habip Başkan Parkı, Gala Düğün Salonu önü, Salih Özdemir Parkı olarak belirlendi.

Gün içerisinde yapılan protestolarda yapılan kolluk müdahalesi sonucunda biri gazeteci biri avukat dördü sendika yönetici olmak üzere en az 75 kişinin gözaltına alındığı ve gözaltına alınanlardan çoğunun işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı iddia edildi. Darp edilerek gözaltına alındığı iddia edilen vatandaşların sağlık raporu için götürüldükleri Batman İluh Devlet Hastanesinde kötü muameleye maruz kaldıkları belli olmasına rağmen ve gözaltına alınan vatandaşlardan bazılarının darp ve şiddet gördüklerini doktorlara söylemesine rağmen doktorların darp ve cebir raporu vermediği iddia edildi.

Şekil/22: Darp Ve Kötü Muameleye Maruz Kaldığı İddia Edilen bir Vatandaşa Ait Görsel

Şekil 22'de Gösterilen Vatandaş İle Yapılan Görüşmede: *"Ben hiçbir şekilde kolluğa karşı direnmedim, Kolluğa karşı herhangi bir şiddet eylemim de olmadı. Müdahaleler başlamadan kargaşa çıktı ben ortalığa sakinleştirmeye çalıştım. Kolluk müdahalesinden sonra olay yerinden uzaklaştım. Hasankeyf Sokağına girdim. Sokağa girdikten sonra yaklaşık 10 kolluk kuvveti, benle beraber üç kişiyi darp etti. 5-6 kişi birden bana saldırmaya başladı. Vücudumun he yerine gelecek şekilde vurmaya*

¹⁵ <https://mezopotamyaajansi40.com/search/content/view/257535?page=11?page=1&key=b7aaf855e84b78a6c00b38d33caff767>

başladılar. Uzun bir süre beni darp ettiler. Daha sonra beni belediyenin önüne getirdiler. Yaklaşık bir saat boyunca çıplak ayakla bekletildim. Oradan geçen kolluk tarafından sık sık ayak parmak uçlarıma basılarak bana “Sana valinin selamı var.” Dediler. Vücudumun her yerinde ağrı hissediyorum. Kafama çok darbe aldım.” beyanlarında bulunmuştur.

Yaşanan olaylarla herhangi bir ilgisi olmayan bazı vatandaşların müdahale esnasında, olayların yaşandığı bölgeden geçtiği sırada gözaltına alındıkları gözlemlenmiştir. Yine olayların başlaması üzerine belediye binası karşısında bulunan işyerlerinin bekleyen vatandaşlara, kolluk tarafından işyerlerine girilmesi yönünde ikaz yapıldığı, olaylar bitince de kolluk güçlerinin işyerlerine girerek, işyerlerine ve binalara giren vatandaşları gözaltına aldığı gözlemlenmiştir. İşyerlerinde veya iş merkezlerinde çalışan ve protesto eylemlerine katılmayan çok sayıda kişi ikametlere ilişkin arama kararı olmamasına rağmen girildiği ve gözaltı kararı olmamasına rağmen gözaltı yapıldığı iddia edildi.

Gözlem yapmak üzere belediye önünde bulunan ve yaşanan olaylarla hiçbir ilgisi olmayan 4 sendika yöneticisi bir gazeteci ve bir avukatın darp ve kötü muameleye maruz kalarak gözaltına alındığı iddia edildi.

Kolluk kuvvetlerinden kaçan vatandaşın yakın çevrede sığındıkları bazı binalarda daire ve iş yeri sahiplerinin de göstericilerle beraber gözaltına alındıkları gözlemlenmiştir.

Gözaltına alınan vatandaşların gözaltına alındıkları yerde ve götürüldükleri emniyette gözaltı aracında uzun süre bekletildikleri gözlemlenmiştir.

Akşam saatlerinde Batman genelinde mahallerde protestocular ve kolluk güçleri arasında geç saatlere kadar olaylar yaşandı. Yaşanan olaylardan dolayı birçok kişinin olumsuz etkilendiği, birçok işyeri/aracın hasar gördüğü ve birçok vatandaşın gaz bombalarından etkilendiği iddia edildi. Gece boyunca Batman kent merkezi semalarında helikopterin dolaştığı ve helikopterden rastgele mahallelere göz yaşartıcı gaz kapsüllerinin atıldığı iddia edildi.

Batman Belediyesine kayyım atanma kararının ikinci gününde de protestolar yaşanmaya devam etti.

Batman Belediyesine giden ana arter yol olan Basın Kavşağının kolluk tarafından barikat kurularak çift taraflı olarak trafiğe kapatıldığı görüldü.

Şekil/23 Belediye Binasına Giden Yolu Basın Kavşağında Çift Taraflı Olarak Trafiğe Kapatıldığına Dair Görsel

Şekil/24 Basın Kavşağından Belediye Binasına Giden Yolun Çok Sayıda Kolluk Tarafından Kapatıldığına Dair Görsel

Batman belediyesine kayyım atanması kararını protesto eden vatandaşlar Basın kavşağı ve Gülistan Caddesinde toplamaya başladı. DBP Eş Genel Başkanı Keskin Bayındır, Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) milletvekilleri, STK ve Sendika temsilcileri, Siyasetçiler ve Batman Belediyesi Eş Başkanları tarafından gün boyunca açıklamalar yapıldı.

Vatandaşlar kitleler halinde, birçok noktada buluşarak, belediye binasına doğru yürüyüş yapmaya başladı. Bir araya gelen vatandaşlar kayyım kararını tepki gösterdi.

Batman Belediyesi önüne gitmeye çalışan kitle ile kolluk güçleri arasında Basın Kavşağı ve Gülistan Caddesi mevkiinde olaylar tekrardan başladı. Basın Kavşağında toplanan Kitleye, kolluk güçleri tarafından gaz bombaları ve tazyikli suyla müdahale edildiği, bazı protestocuların da karşılık verdiği ve olayların ara sokaklara yayıldığı iddia edildi.¹⁶

Şekil/25 TOMA'nın Vatandaşlara Tazyikli Suyla Müdahale Ettiği İddiasına Dair Görsel

¹⁶ <https://www.youtube.com/watch?v=IHaO-GOcd1s> ,

Şekil/26 TOMA'nın Vatandaşlara Tazyikli Suyla Müdahale Ettiği İddiasına Dair Görsel

Şekil/27 Protestocular ve Kolluk Güçleri Arasında Çıkan Olayların Ara Sokaklarda Devam Ettiği İddiasına Dair Görsel

Yaşanan olaylar esnasında haber takibi yapan gazeteci Pelşin Çetinkaya¹⁷ ve Yeni Yaşam gazetesi çalışanı Veysi Aküren'in de aralarında bulunduğu onlarca kişinin kötü muamele sonucu gözaltına alındığı iddia edildi.¹⁸ Haber takibi yaparken gözaltına alınan gazeteciler daha sonra serbest bırakıldı.

¹⁷ <https://artigercek.com/guncel/batmanda-kayyim-protestolarinda-polis-siddeti-gazeteciler-gozaltina-alindi-322398h>

¹⁸ <https://onedio.com/haber/batman-da-kayyum-protestolari-polisler-hakkinda-sorusturma-acildigi-duyuruldu-1256898>

Şekil/29 Darp Edilerek Gözaltına Alındığı İddia Edilen İki Vatandaşa Ait Görsel

Şekil/28 Haber Takibi Yapan Gazeteci Pelşin Çetinkaya'nın Gözaltına Alındığı Ana Ait Görsel

Gün içerisinde çıkan olaylar esnasında 10 yaşında olduğu iddia edilen küçük bir çocuğun kolluk güçleri tarafından işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı ve zorla gözaltına alındığı iddia edildi. Gözaltına alınan 10 yaşlarındaki çocuk, kimlik tespiti yapıldıktan sonra serbest bırakıldı.¹⁹

¹⁹ <https://x.com/evrenselgzt/status/1853796576738541994> ,
<https://x.com/batmanburada/status/1853774343236640785>

Şekil/29 10 Yaşındaki Çocuğun Kötü Muamele Kullanılarak Gözaltına Alındığı İddiasına Dair Görsel²⁰

Batman Valiliği tarafından ‘Batman’da güvenlik kuvvetlerine taş atan ve fiziki saldırıda bulunan gruba müdahale sonrası, gözaltına alma işlemleri yapılırken polis memurlarının tutum ve davranışlarıyla ilgili idari soruşturma başlatılmıştır.’’ açıklaması yapılarak ilgili personeller hakkında idari soruşturma başlatıldığını açıkladı.²¹

Diyarbakır Milletvekili Ceylan Akça, Batman’da gözaltına alındıktan sonra tenhaya çekilen bir vatandaşa işkence yapıldığını iddia etti. İddiaya konu video sosyal medya hesaplarından ve basın kuruluşları tarafından kamuoyu ile paylaşıldı.²²

Şekil/29 Kapalı Alanda Kötü Muameleye Maruz Kaldığı İddia Edilen Vatandaşa Dair Görüntü²³

Gün boyu devam eden olaylar esnasında birçok kişi göz yaşartıcı gaz ve olaylardan olumsuz etkilendi. Bazı vatandaşların yaralandığı bazılarının ise fenalaşarak hastaneye sevk edildiği iddia edildi.

²⁰ <https://x.com/batmanburada/status/1853774343236640785>

²¹ <http://www.batman.gov.tr/basin-duyurusu-5112024>

²² <https://x.com/360Gazete/status/1853856426227302780>

²³ https://www.instagram.com/kurd.morning/reel/DB_7PoAPm40/

Şekil/30 Gaz Bombasından ve Tazyikli Sudan Etkilenen Vatandaşlara Dair Görsel

Olaylar akşam saatlerinde kent merkezindeki mahallerde devam etti. Gece geç saatlere kadar devam eden olaylarda mahallelerde bulunan vatandaşlar olumsuz etkilendi. Gece kent merkezi üzerinde uçuş yapan helikopterin havadan olayların yaşandığı mahallelere gaz kapsülü attığı iddia edildi.

Şekil/31 Kent Merkezi Üzerinden Uçuş Yaptığı İddia Edilen Helikoptere Ait Görsel

Gün boyu yaşanan olaylar esnasında en 40 vatandaşın gözaltına alındığı ve gözaltına alınan vatandaşların çoğunun darp, cebir, kötü muamele ve hakaretlere maruz kaldığı iddia edildi.

Batman Belediyesine kayyım atanma kararının üçüncü gününde de protestolar ve olaylar yaşanmaya devam etti.

Batman Belediyesine giden ana arter yol olan Basın Kavşağının halen kolluk tarafından barikat kurularak çift taraflı olarak trafiğe kapalı olduğu görüldü.

Protestoların ilk iki gününde gözaltına alınanlardan 29 kişi serbest bırakıldı. 1 kişi ise Sulh Ceza Hakimliği tarafından tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Protestoların üçüncü gününde de vatandaşlar tarafından 3 noktadan kitlesel olarak yürüyüş yapılarak basın kavşağında toplandı. Basın kavşağında toplanan kitleye kolluk güçleri tarafından TOMA ve gaz bombaları ile müdahale edildiği iddia edildi.²⁴ Yapılan müdahale esnasında DBP Eş Genel Başkanı Keskin Bayındır, DEM Parti Eş Genel Başkan Yardımcısı Mehmet Rüştü Tiryaki, Batman Belediye Eş Başkanları Gülistan Sönük ve Yeşil Işık ile DEM Parti milletvekillerinin olduğu kitle müdahaleden etkilendi. DEM Parti Batman İl Eş Başkanı Songül Korkmaz'ın baygınlık geçirdiği, ayağından yaralandığı ve çevredeki vatandaşların yardımıyla hastaneye kaldırıldığı iddia edildi.²⁵

Şekil/31 DEM Parti İl Eş Başkanı Songül Kormaz'ın Yaralandığına Dair Görsel

Şekil/32 DEM Parti İl Eş Başkanı Songül Kormaz'a Ait Sağlık Raporu

Batman Belediyesi'ne kayyım atanmasını protesto edenlere yönelik yapılan kolluk müdahalesi esnasında kar maskeli ve kimliği belirsiz kişilerin ara sokaklarda sahte plakalı araçlarla vatandaşlara saldırdığı ve vatandaşlara karşı darp ve kötü muamele uyguladıkları iddia edildi. Yine edinilen bilgiye göre şehir dışından çok sayıda kolluk gücünün kente sevk edildiği, sevk edilen kolluk güçlerinin olaylar esnasında yüzleri kapalı olarak görev yaptığı iddia edildi.²⁶

²⁴ <https://mezopotamyaajansi40.com/search/content/view/257823?page=7?page=1&key=b7aaf855e84b78a6c00b38d33caff767>

²⁵ <https://x.com/batmanburadagzt/status/1854192211048689741>

²⁶ <https://mezopotamyaajansi40.com/search/content/view/257824?page=7?page=1&key=b7aaf855e84b78a6c00b38d33caff767>

<https://mezopotamyaajansi40.com/search/content/view/257823?page=7?page=1&key=b7aaf855e84b78a6c0%200b38d33caff767>

Akşam saatlerinde Basın Kavşağı ve Gülistan Caddesinde bulunan kitleye kolluk güçleri tarafından müdahale edildiği ve müdahale esnasında birçok vatandaşın darp ve kötü muamele ile gözaltına alındığı iddia edildi.²⁷

Şekil/34 Toplanan Kitleye Torna İle Müdahale Edildiği İddiasına Dair Görüntü²⁸

Şekil/35 Kitleye Karşı Kolluğun Fiziksel Müdahalede Bulunduğu İddiasına Dair Görüntü²⁹

Batman Valiliği tarafından yapılan duyuruda; **Batman mülki sınırlarında havai fişek (şenlik ve işaret fişekleri) satışı ve kullanılmasının ikinci bir emre kadar yasaklanmasına dair karar** verildiğini açıkladı.³⁰

Batman Belediyesine kayyım atanma kararının dördüncü gününde de protestolar ve olaylar yaşanmaya devam etti. Öğlen saatlerinde saat 12:00 sıralarında Yılmaz Güney Sergi Alanında toplanan kitle Batman Belediye Binasına doğru yürüyüşe geçti. Basın Kavşağında kolluk tarafından barikatların kuruması ve yolun çift taraflı olarak trafiğe kapalı olmasından dolayı kitle belediye binasına gidemedi. Kitle Basın kavşağında toplanmaya başladı. Siyasetçiler ve milletvekilleri tarafından kitleye hitaben konuşmalar yapıldı. Öğleden sonra Batman Emek ve Demokrasi Platformu tarafından Batman Dörtüol Kavşağından Basın Kavşağına kadar yürüyüş gerçekleştirildi.

38d33caff767

²⁷ https://www.youtube.com/watch?v=vfp2I-P_G3c

²⁸ https://www.youtube.com/watch?v=vfp2I-P_G3c

²⁹ https://www.youtube.com/watch?v=vfp2I-P_G3c

³⁰ <http://www.batman.gov.tr/batman-mulki-sinirlarinda-havai-fisek-senlik-ve-isaret-fisekleri-satisi-ve-kullanilmasinin-ikinci-bir-emre-kadar-yasaklanmasina-dair-karar>

Mehmet Erol, konu ile ilgili basına yansıyan ifadelerinde şunları belirtti: “Zırhlı araç sesi ile uyandık. Sonra kapıyı kırıp içeri girdiler. Köpekle içeri girdiler. Beni odaya aldılar. Çocuklarımı da başka bir odaya aldılar. Üstüme basıp ayağa kalmama izin vermediler. Oğlumun zihinsel engelli olduğunu söyledim. Ancak beni başka odaya alıp oğluma işkence ettiler. Köpek sesleri geliyordu. Biz içeri girdiğimizde oğlum kanlar için ve sargılı bir şekildeydi (...) Buraya gelen sağlıkçılar tepki göstererek, ‘Ne yapmışsınız?’ diye sordu. Ardından onu sargılı bir şekilde evden çıkardılar. Önce hastaneye sonra da emniyette götürdüler. Sargılı bir şekilde emniyette tutuluyor (...) Avukatlar oğlumun boğazına 11 dikiş atıldığını söyledi. Suç duyurusunda bulunacağız”.³²

Şekil/38 Şekil 36'daki Vatandaşa Ait Gözaltına Alınırken İşkence Sonucu Oluştugu İddia Edilen Yarayı Gösterir Görsel(ÖHD Batman Şubesi Tarafından Fotoğraf Çekilmiştir)

Şekil/39 Şekil 36'daki Vatandaşa Ait Olduğu İddia Edilen Evin Kapısının Gözaltına Alınma Sırasında Kırıldığına Dair Görsel

³² <https://www.youtube.com/watch?v=GpBXoqCBUPQ&t=19s>

Şekil/40 Şekil 36'daki Vatandaşa Ait Olduğu İddia Edilen Evin Kolluk Tarafından Dağıtıldığını Gösterir Görsel

Gözaltında İşkence ve Kötü Muameleye Maruz Kaldığını İddia Eden Mağdur Medeni Erol'un Ailesinin Şubemize ve ÖHD Batman Şubesine yaptığı başvuruda özetle “Yakınım %70 Zihinsel engellidir. 7 Kasım 2024 günü sabah 5'te Polisler, kapımızı kırarak içeri girdiler. Beni yere yatırıp, sırtıma bastılar. Koluma tekme atan kolluk görevlileri, bana ve aileme karşı hakaretvari konuşuyordu. Polisler, Köpekle birlikte Medeni'nin odasına gittiler. Odaya girdikten sonra sesler kesilmeye başladı. Sadece köpeğin boğuşmaktan kaynaklı hırlama sesleri geliyordu. Yakınım ise 'yapmayın' diye bağıyordu. Sonra 112 acil servis çağırıldı. Sağlık görevlilerinin 'çocuğu öldürmüşsünüz' dediğini duydum. Köpek saldırısına maruz kalan yakınımın yaralarını sardıktan sonra evden götürdüler.” **Beyanında bulunmuştur.**

Gözaltında İşkence ve Kötü Muameleye Maruz Kaldığını İddia Eden Medeni Erol'un Avukatı “müvekkil yüzde %70 zihinsel engellidir. 2013 yılından Bakırköy Ruh ve Sağlığı hastanesinde raporu alınmıştır. O yüzden beyan veremiyor. Müvekkilin evinin kapısı koç başla kırılmış. Aile müvekkile evde kopekle saldırıldığı iddia ediliyor. Köpeklerden birinin müvekkilin boynundan tutmak suretiyle ısırıyor. Müvekkil orada yaralanıyor. Müvekkil evde ters kelepçe ile gözaltına alınıyor. O sırada da müvekkile saldırılıyor. Müvekkilin vücudunun başka yerlerinde de yaralar var. Sonra hastaneye götürülüyor. Sonra ben müvekkile görüşmeye gittim. Müvekkilim gördüğümde 11 adet dikiş vardı ve vücudunun her yeri kan içindeydi. Müvekkilim konutu terk etmeme adli kontrolüyle serbest bırakılmıştır.” **Beyanında bulunmuştur.**

DEM Parti resmi internet sitesinde yayınlanan açıklamaya göre, Batman'da kayyım protestolarına yönelik polis saldırısı sırasındaki kolluk tarafından yapıldığı iddia edilen işkenceye dair Batman Cumhuriyet Başsavcılığı'na suç duyurusunda bulunduğunu açıkladı.³³

Yine sabah saatlerinde yapılan operasyonlarda %84 zihinsel engelli vatandaş Serhat Ayar'ın ikametinde yapılan arama esnasında darp edilerek gözaltına alındığı iddia edildi.

³³ <https://www.demparti.org.tr/tr/kayyim-protestolarina-yonelik-iskence-uygulamalarına-iliskin-suc-duyurusu/20487/>

KİŞİSEL BİLGİLER:		SAĞLIK BAKANLIĞI Batman Bölge Devlet Hastanesi SAĞLIK KURULU ÖZÜRLÜ RAPORU	
Adı Soyadı	SERHAT AYAR	T.C. Kimlik No	86299817320
Baba Adı	OSMAN	Doğ. Yeri/Yılı	BATMAN / 11.07.1993
Raport No	11454	Raport Tarihi	15.12.2011
Müracaat Tarihi	13.12.2011	Raport İşlem No	0007795
Muayeneye Gönderen Kurum	A-Çalıştırma Kurum	B-Kişisel Müracaat	X
Raport Tarihi	13.12.2011	Sevki Edilen Yeri	
ÖZRE İLİSKİN BİLGİLER:			
SİSTEMLER		Özre Dair Klinik Bulgular, Radyolojik Tetkikler ve Lab. Bulguları	
Kulak Burun Boğaz Sistemi			Özre %
Zihinsel, Ruhsal, Davranışsal	ATIPİK PSİKOZ (TEDAVİYE RAĞMEN ÇALIŞIK OLANAĞI VERMEYEN)		80
Deri			
Hematopoetik Sistem			
Görme sistemi			
Sindirim Sistemi			
Kadın Hastalıkları ve Doğum			
Genital Sistem			
Endokrin Sistemi			
Solunum Sistemi			
Yanıklar			
Onkolojik Hastalıklar			
Sinir Sistemi	EPILEPSİ (GÜNLÜK AKTİVİTELERİ ENGELLEYEN NÖBETLER)		20
Kas İskelet Sistemi			
Kardiyovasküler Sistem			
ASLI GİRİDİR			
ÖZÜRLÜ SAĞLIK KURULU RAPORUNUN SONUCU:			
Tarih: 15.12.2011		Özre Durumuna Göre Tüm Vücut Fonksiyon Kaybı Oranı	
ATIPİK PSİKOZ + EPILEPSİ		% 84 (Yaklaşık) (Yüzde SEKSENDÖRT)	
Ağır Özürle - Hayır		Çalıştırılmayacağı - Alanlar -	
Süreli - ☒ EYET		Süreli (Ömür Boyu)	

Şekil/41 Ev Baskınında Darp ve Kötü Muameleye Maruz Kalarak Gözaltına Alındığı İddia Edilen Serhat Ayar'a Ait %84 Zihinsel Engel Durumunu Gösterir Rapor

Serhat Ayar isimli vatandaşın ailesi özetle; “Sabah saatlerinde ikamet kapısının kolluk tarafından kırılarak içeri girildiği, %84 zihinsel engelli olan yakını Serhat Ayar’ı darp ettikleri, bağırmasına ve ağlamasına rağmen darp etmeye devam ettikleri, engelli raporunu kolluk görevlilerine göstermelerine rağmen darp ederek gözaltına aldıklarını, sürekli ilaç kullandığını, ilaçlarını bir gün aksattığı zaman epilepsi nöbetleri geçirdiğini...” beyanlarında bulunmuştur.

%84 zihinsel engelli vatandaş, zihinsel engelli raporuna rağmen ve cezai ehliyeti olmamasına rağmen tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Kayım kararının dördüncü gününde Basın Kavşağında toplanan kitleye yapılan kolluk müdahalesi sonucunda kitle ile kolluk arasında olaylar tekrardan başladı. Olaylar ara sokaklara yayılarak devam etti. Başlayan olaylardan dolayı çok sayıda vatandaş ve esnaf olumsuz etkilendi. Başlayan olaylar esnasında çok sayıda vatandaş gözaltına alındı.³⁴

Şekil/42 Olaylardan Sonra Durumu Gösterir Görsel

³⁴ <https://www.youtube.com/watch?v=TQfGleLbHfs>

Şekil/43 Kolluğun Vatandaşlara Tazyikli Suyla Müdahale Ettiği Ana Ait Olduğu İddia Edilen Görsel

Batman M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda bulunan hükümlü ve tutukluların Batman Belediyesine kayyım atanmasını protesto ettiği ve cezaevi çevresinde güvenlik önlemlerinin alındığı iddia edildi. Batman Valiliği'nden yapılan açıklamada iddiaların gerçeği yansıtmadığını belirtildi.³⁵

Kayyım protestolarında darp edilerek gözaltına alındığı iddia edilen 5 kişi Sulh ceza Hakimliği tarafından yapılan sorgu işlemlerinden sonra tutuklanarak cezaevine gönderildi.

Batman Belediyesine kayyım atanma kararının beşinci gününde de protestolar ve olaylar yaşanmaya devam etti. Kentin çeşitli yerlerinde toplanan vatandaşlar Batman Belediye Binasına doğru yürüyüşe geçti. Basın Kavşağında kolluk tarafından barikatların kuruması ve yolun çift taraflı olarak trafiğe kapılmasından dolayı kitle Basın Kavşağında toplanmaya başladı. Basın Kavşağında toplanan kitleye kolluk tarafından TOMA ve biber gazı ile müdahale edildiği iddia edildi.³⁶

Şekil/44 Olaylarda Kolluğun Yurttaşlara Tazyikli Suyla Müdahale Ettiği İddiasına Ait Görsel

Gün boyu devam olaylar akşam saatlerinde de devam etti. DEM Parti yöneticileri, vatandaşlar, Belediye Meclis Üyeleri, Belediye Eş Başkanları ve STK temsilcilerinde oluşan kitle yürüyüşe geçtiği esnada kolluk tarafından müdahale edildiği iddia edildi.

Kayyım protestolarını takip eden gazeteci Veysi Akören haber dönüşü evine gitmeye

³⁵ <https://x.com/batmanvaliligi/status/1854622150717575169>

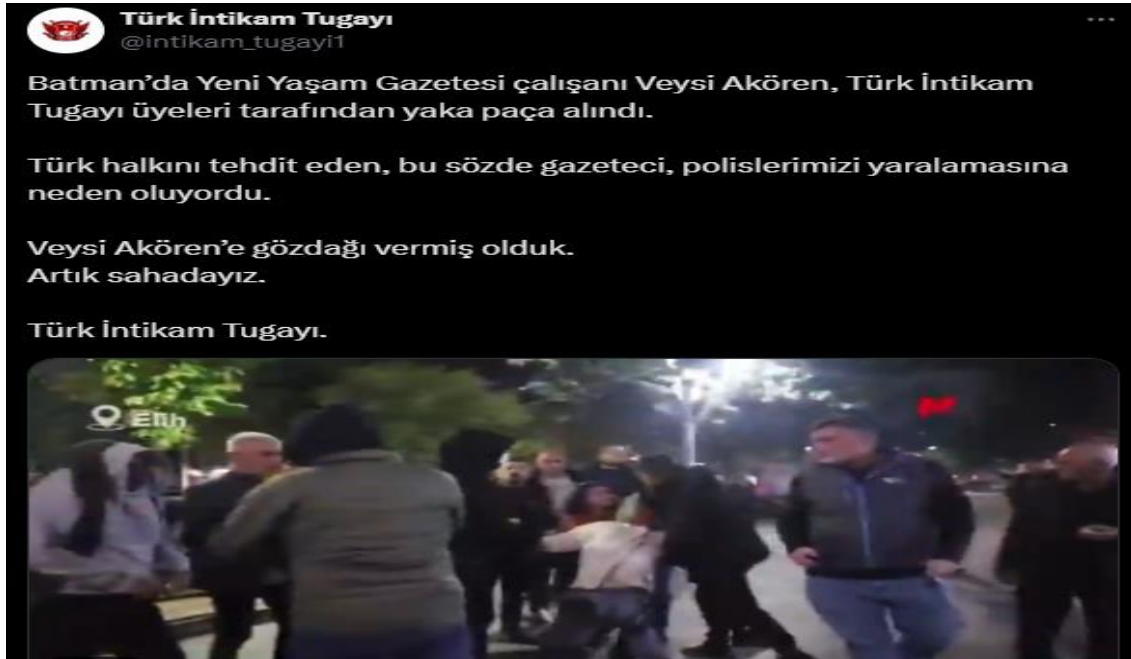
³⁶ <https://x.com/evrenselgzt/status/1854901699615293644>

çalışırken kendini polis diye tanıtan sivil giyimli ve maskeli bazı kişilerin silahla tehdit edildiği ve kimlik göstermeden gözaltına alınmaya çalışıldığı iddia edildi.³⁷

Şekil/45 Gazeteci Veysi Aköre'in Kimliği Belirsiz Kişiler Tarafından Alınmaya Çalışıldığı Ana Ait Görsel

Türk İntikam Tugayları isimli bir sosyal medya hesabı "Batman'da Yeni Yaşam Gazetesi çalışanı Veysi Akören, Türk İntikam Tugayı üyeleri tarafından yaka paça alındı" diye olayı üstlendiği iddia edildi.³⁸

Şekil/46 Türk intikam Tugayı Rumuzlu Hesabın Paylaşımına Dair Görsel

Batman Valiliği tarafından Gazeteci Veysi Akören'in kimliği belirsiz kişilerce silahla tehdit edilmesine ve kaçırılmaya çalışması iddialarına yönelik açıklama yapıldı.³⁹

Batman Barosu Başkanlığı, Medeni Erol'un polis köpekleri tarafından yaralanmasına ilişkin Batman Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulundu.⁴⁰

³⁷ <https://www.evrensel.net/haber/533470/batmanda-kendilerini-polis-diye-tanitan-kisiler-gazetecileri-silahla-tehdit-etti> , <https://www.youtube.com/watch?v=swv6Wbc3xAY&t=3s>

³⁸ <https://halktv.com.tr/gundem/kendini-polis-diye-tanitan-kisiler-gazetecileri-gozaltina-almak-istedi-886735h>

³⁹ <http://www.batman.gov.tr/bir-basin-mensubuna-polis-olmadigi-iddia-edilen-kisilerce-mudahale-edildigine-dair-asilsiz-iddialara-iliskin-aciklama>

⁴⁰ https://x.com/Batman_Barosu/status/1854943488695054409

Kent genelinde yaşanan olaylarda ve yapılan ev baskınlarında çok sayıda kişi gözaltına alındı.

Batman Belediyesi önündeki eyleme altıncı gününde de birçok siyasi parti, STK temsilcileri ve milletvekillilerin katılımı ile devam etti.

Halkların Eşitlik ve Demokratik Partisi (DEM Parti), Mardin, Batman, Halfeti, belediyelerine kayyım atanmasına karşı İdare Mahkemesine yürütmesinin durdurulması talebiyle dava açtı.⁴¹

Kent genelinde kayyım protestoları devam ederken, kolluğun boş sokaklarda yoğun gaz kullandığı iddia edildi. Mezopotamya Ajansı (MA) muhabiri Heval Önkol'un aralarında bulunduğu çok sayıda vatandaşın yoğun gazdan kaynaklı hastaneye kaldırıldığı iddia edildi.⁴²

Gün içerisinde olaylar devam ederken kolluk güçlerinin ara sokaklarda vatandaşları gözaltına almaya çalıştığı iddia edildi.⁴³

Şekil/47 Polis Olduğu İddia edilen Kişilerin Sokak Ortasında Yurttaşları Gözaltına Almak İsteddiği İddia Edildi

Batman Belediyesi önündeki eyleme yedinci gününde de birçok siyasi parti, STK temsilcileri ve milletvekillilerin katılımı ile devam etti.

Protestolar esnasında kolluk tarafından yapılan müdahaleler sonucunda çok sayıda kişinin gözaltına alındığı iddia edildi.

Gözaltına alınan vatandaşların Batman İl Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü nezarethanesinde işkenceye uğradığı iddia edildi. İddia üzerine Batman Milletvekili Zeynep Oduncu'nun Batman İl Emniyet Müdürlüğüne gittiği ve gözaltında bulunan şahıslarla görüşmek istediği ancak içeri alınmadığı iddia edildi.⁴⁴

İddia üzerine gözaltında bulunan vatandaşlardan birkaçı ile yapmış olduğumuz görüşmede özetle; *“kolluk tarafında nezarethaneden ters kelepçe ile zor kullanılarak hastaneye götürüldüklerini, hakaretlere ve kötü muameleye maruz kaldıklarını, hastaneye götürülme esnasında gözaltı aracında başları iki bacakları arasına gelecek şekilde ters kelepçelenerek oturtulduklarını, başlarını kaldırmalarına izin verilmediği, hastaneye kadar darp edildikleri, ırkçı marşlar dinletildiği(Ölürüm*

⁴¹ <https://halktv.com.tr/gundem/dem-parti-kayyumlara-karsi-dava-acti-886797h>

⁴² <https://mezopotamyaajansi40.com/search/content/view/258125?page=4?page=1&key=b7aaf855e84b78a6c00b38d33caff767>

⁴³ https://x.com/Halide_Turkoglu/status/1855345762638430548

⁴⁴ <https://mezopotamyaajansi40.com/search/content/view/258130?page=4?page=1&key=b7aaf855e84b78a6c00b38d33caff767>

Türkiye vb.), sağlık kontrolü dönüşünde de aynı muameleye maruz kaldıklarını, yapılan işkence ve kötü muameleye tepki göstermek amacıyla yemek yemediklerini...” şeklinde beyanlarda bulunmuşlardır.

DBP Eş Genel Başkanları ve bölge belediye eş başkanlarının Batman kent merkezine girişine izin verilmediği iddia edildi. Kentin girişinde bekleyen heyetin yolu trafiğe kapatarak oturma eylemine başladığı iddia edildi. Oturma eyleminden sonra kent girişinde oluşan uzun kuyruklar sonucu heyetin kente girişine izin verildi.⁴⁵

Şekil/48: Kolluk Tarafından Gözaltına Alınan Yurttışa Şiddet Uygulandığı İddiasına Ait Görüntü⁴⁶

Batman Belediyesi önündeki eylem 11.12. 13. 14. ve 15. gününde de birçok siyasi parti, STK temsilcileri ve milletvekillilerin katılımı ile devam etti.

Protestolar esnasında ara ara kolluk güçleri ve protestocular arasında olaylar çıktı. Olaylar esnasında birçok vatandaş gözaltına alındı. Gözaltına alınan vatandaşların fiziksel ve sözlü saldırılara maruz kaldığı iddia edildi.

16 Kasım 2024 tarihinde sabah saatlerinde yapılan ev baskınlarında en 24 kişi gözaltına alındı. Gözaltı işleminden sonra 18 Kasım 2024 tarihinde Nöbetçi Sulh Ceza Hakimliğine sevk edilen 26 kişiden 12’si tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir.

Batman Valiliği tarafından 10 günlük eylem ve etkinliklerin yasaklanması kararı verildi.⁴⁷

Şekil/49 Gözaltında İşkenceye Uğradığını İddia Eden Vatandaşın ÖHD Batman Şubesi Tarafından Çekilen Görüntüsü

⁴⁵ <https://www.nehaberajansi.com/batmana-giris-cikislar-yasak/>

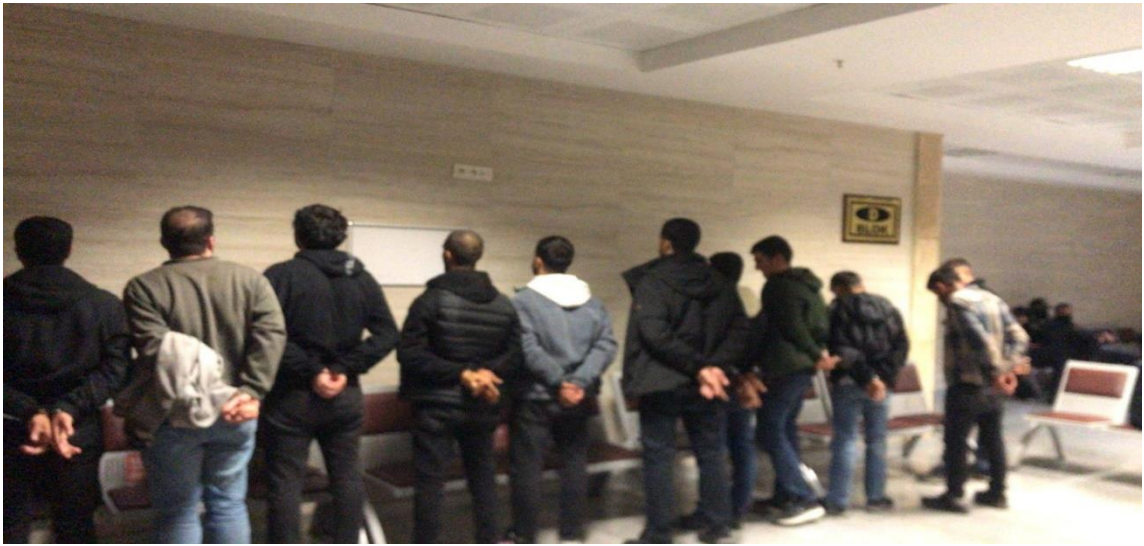
⁴⁶ <https://x.com/TekosinR1/status/1855368911845249151>

⁴⁷ <http://www.batman.gov.tr/kamuoyuna-onemli-duyuru-etkinliklerin-yasaklanmasi14112024>

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) tarafından 17 Kasım 2024 tarihinde kayyım atamalarına karşı kitlesel miting gerçekleştirildi. Miting bitiminden sonra genç vatandaşlar tarafından Batman Belediyesine doğru yürüyüş yapılmak istendi. Ancak kolluk tarafından yapılan müdahaleden sonra olaylar çıktı ve olaylar ara sokaklarda devam etti. Olaylar esnasında çok sayıda vatandaş gözaltına alındı.⁴⁸

16.11.2024 tarihinde kayyım protestoları gerekçesiyle 6'sı çocuk 24 kişi darp edilerek, gözaltına alındığı iddia edildi. Gözaltına alınan 12 kişi "Görevi Yaptırmama Direnme" suçundan tutuklandı. 12 kişi adli kontrolle serbest bırakıldı.

Gözaltına alınan vatandaşların, savcılık ifadesi ve Sulh Ceza Hakimliği sorgusu beklerken adliye koridorunda kolluk tarafından ters kelepçelenerek banklara oturtulmuş vaziyette yaklaşık bir saat bekletildikleri gözlenmiştir. *(Ters kelepçenin ispatı amacıyla şüpheliler ayağa kalkıp sırtı dönük pozisyona getirilerek fotoğraf çekilmiştir.)*

Şekil/50 Sulh Ceza Hakimliği Önünde Ters Kelepçe İle Bekletilen Gözaltındaki Vatandaşlar

Protestolar esnasında en 80 çocuk gözaltına alındı. Gözaltına alınan çocuklardan çoğunun işkence ve kötü muameleye maruz kaldığı iddia edildi. Şubemiz tarafından mağdurlarla yapılan görüşmede ve şubemize başvuru yapan mağdurlar kolluğun güç kullanımını sonucunda zarar görenler arasında çocukların da olduğu tespit edilmiştir. Çocukların vücutlarındaki darp izleri gözle görülür şekilde olduğu, fiziksel ve sözlü saldırıya maruz kaldıklarını iddia etmişlerdir. Etik İlkeler ve Çocuğun Üstün Yararı Gereği çocukların fotoğraflarının paylaşılması uygun görülmemiştir.

4-17 Kasım tarihleri arasında ulaşabildiğimiz gözaltı ve tutuklama sayısı şu şekildedir: Batman'da en az 90 çocuk olmak üzere 300'e yakın vatandaş gözaltına alınmış, edindiğimiz bilgilere göre en az 10 çocuk olmak üzere aralarında engelli kişilerin de olduğu en az 37 kişi tutuklanarak cezaevine gönderilmiştir. En az 5 kişi hakkında da ev hapsi kararı verilmiştir.

Gözaltına alınanlardan görüştüğümüz ve basına yansıdığı kadarı ile büyük çoğunluğunun (net bir veri olmamakla birlikte tahminimizce en az 200 vatandaş), işkence ve kötü muameleye maruz kaldıklarını iddia edilmiştir.

⁴⁸ <https://www.voaturkce.com/a/batmanda-de-partiden-kayyuma-tepki-ve-surec-mitingi/7866901.html> , <https://www.guneydoguekspres.com/batmanda-kayyum-mitingi-sonrasi-olaylar-cikti>

DEĞERLENDİRMELER

4 Kasım 2024 tarihinde İçişleri Bakanlığı tarafından Batman Belediyesine kayyım atanması kararından itibaren vatandaşların kentte toplantı ve gösteri yürüyüşleri haklarını kullanırken kolluk güçleri tarafından yapılan müdahaleler sonucu başlayan olaylarda yaşanan hak ihlallerinin tespiti, araştırılması ve raporlanması amacıyla şubemiz tarafından yapılan gözlem, tespit, araştırma ve görüşmeler bir bütün halinde değerlendirilmiş ve aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

1- Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yapma Özgürlüğü İhlalleri

Protestolar, demokratik bir toplumda bireylerin haklarını savunma ve görüşlerini ifade etme araçlarından biridir. Ancak, kayyum atanmasının ardından düzenlenen protestolar sırasında, birçok kişi güvenlik güçleri tarafından engellenmiş veya gözaltına alınmıştır. Özgürce toplanma hakkı, uluslararası insan hakları sözleşmeleri tarafından güvence altına alınmış bir haktır. Ancak, bu tür durumlar, yerel ve ulusal güvenlik güçlerinin aşırı müdahale etmesiyle sıkça ihlal edilmektedir. Kent gelinde 4-17 Kasım 2024 tarihleri arasında yaşanan gösteri ve yürüyüşlerinin neredeyse tamamına kolluk tarafından orantısız güç kullanılarak müdahale edilmiştir.

2- İfade Özgürlüğü Kısıtlamaları

Protestolar sırasında, medyanın rolü son derece önemlidir. Ancak, kayyum atamaları sonrası yaşanan protestolarda, gazetecilerin haber yapma özgürlükleri kısıtlanmış, bazıları gözaltına alınmış veya fiziksel şiddete maruz kalmıştır. Bu durum, toplumun bilgiye erişimini engelleyerek, demokratik tartışma ortamını zedelemiştir. Özellikle sosyal medya üzerinden yapılan paylaşımlara yönelik baskılar artmış, kent genelinde kişilerin demokratik ve anayasal haklarının kullanımı engellenmiş ve birçok kişi fiziksel, sözlü ve psikolojik şiddete maruz kalmıştır. Bu da ifade özgürlüğünün ihlali anlamına gelmektedir.

3- Fiziksel Şiddet ve Orantısız Güç Kullanımı

Protestolar sırasında güvenlik güçlerinin göstericilere karşı orantısız güç kullanması, sıkça rapor edilen bir durumdur. Gözaltına alma işlemleri sırasında, fiziksel şiddet, aşırı güç kullanımı ve insan onurunu zedeleyici davranışlar gözlemlenmiştir. Bu tür eylemler, hem bireylerin fiziki sağlığını tehdit etmekte hem de psikolojik travmalara yol açmaktadır.

4- Hukuksuz Gözaltılar

Protestolar sırasında birçok kişi, yasal dayanak olmaksızın gözaltına alınmıştır. Bu durum, hukukun üstünlüğü ilkesinin ihlali anlamına gelmektedir. Gözaltına alınan kişiler, genellikle avukatlarıyla görüştürülmede geciktirilmiş ve uzun süre gözaltında tutulmuş ve bu süreçte kötü muameleye maruz kalmışlardır bu tür uygulamalar, bireylerin adil yargılanma hakkını ihlal etmektedir.

5- Psikolojik Etkiler

Kayyum atamaları ve buna bağlı olarak yaşanan hak ihlalleri, toplum üzerinde derin bir psikolojik etki bırakmıştır. Korku ve güvensizlik ortamı, bireylerin sosyal ve siyasal katılımlarını olumsuz etkileyebilir. İnsanlar, ifade özgürlüğü hakkını kullanmakta çekinmekte ve bu durum, demokratik katılımı azaltmaktadır.

6- Uluslararası Tepkiler

Bu tür hak ihlalleri, uluslararası insan hakları örgütleri ve diğer ülkeler tarafından da dikkatle izlenmektedir. Uluslararası düzeyde, Türkiye'nin insan hakları sicili üzerine eleştiriler artmakta ve bu durum, ülkenin uluslararası ilişkilerini de olumsuz yönde etkilemektedir.

Sonuç olarak, kayyum atamaları ve protestolar, demokratik hakların ihlali açısından ciddi endişeler doğurmaktadır. Bu tür olayların detaylı bir şekilde raporlanması ve kamuoyuna duyurulması, bireylerin haklarını savunmaları ve toplumsal farkındalık yaratmaları açısından büyük önem taşımaktadır.

ÖNERİLER VE SONUÇ

- Demokratik yönetimin en temel özelliği halk iradesinin yönetime yansmasıdır. Belediye başkanları ve Belediye Meclis üyeleri de halk iradesini yansıtmaktadır. Dolayısıyla yerlerine kayyım atanan belediye başkanları masumiyet karine ve lekelenmeme hakkı da dikkate alınarak derhal görevine iade edilmeli, Belediye Meclisi üyelerinin görevlerini yapmaları sağlanmalıdır. Bu kapsamda OHAL döneminde 15/08/2016 tarihli 674 Sayılı KHK' nın 38. Maddesi ile getirilen hükümlerinin değiştirilerek halk iradesinin esas alınması sağlanmalıdır.
- Belediye eş başkanları görevden alınması sonrasında hukuki prosedür işletilerek belediye meclisi tarafından seçim yapılmasına olanak sağlanmalı, belediye meclisinin toplanması ve fiilen çalışması için gerekli adımlar atılmalıdır.
- Batman Belediye binası ve diğer belediye binaları önüne konulan güvenlik bariyerleri kaldırılmalı, güvenlik güçleri Belediye önünden çekilmelidir.
- Demokratik ve barışçıl protesto haklarına kullandığı için tutuklanan kişiler derhal serbest bırakılmalı, haklarında adli kontrol kararı tesis edilen kişilerin adli kontrol kararları kaldırılmalıdır.
- Medyaya da yansıyan işkence ve kötü muamele görüntüleri ile ilgili etkili soruşturma yapılmalı, işkence ve kötü muamelede bulunan güvenlik güçleri tespit edilerek haklarında gerekli adli ve idari işlemler başlatılmalıdır.
- Batman Valiliği'nin 05.11.2024 tarihli açıklamasına göre başlatmış olduğu idari soruşturmanın Őeffaf yürütülmesi ve bir an önce sonuca erdirilmesi gerekmektedir.
- Basın mensuplarına yönelik Şiddet ve kötü muamelede bulunan güvenlik güçleri hakkında etkili soruştırmalar açılmalı, basın mensuplarının özgürce işlerini yapmaları sağlanmalıdır.
- Protestolara müdahaleler, orantısız güç kullanımı ve insan onuruna aykırı

davranışlar ihlaller neden olmuştur. Devlet, yükümlülükler gereği protestolar sırasında kişilerin işkence ve eziyete ya da insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir ceza veya muameleye maruz bırakılmalarını engelleyecek tedbirler almalıdır.

- Türkiye, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartına koyduğu çekinceleri kaldırmalı ve yerel yönetimlerin daha demokratik, katılımcı hale getirilmesini sağlamalıdır.
- Yerel yönetimlere kayyım atanması düzenlemesi 1 Eylül 2016 tarihinde çıkarılmış olan 674 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede yer almıştır. Türkiye'nin içinde yer aldığı Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi ile Venedik Komisyonu'nun düzenlemeye ilişkin yapmış olduğu tespitler dikkate alınarak, kayyım atamasına izin veren ve halk iradesinin önünde engel oluşturan bu yasa yürürlükten kaldırılmalıdır.
- Olağanüstü hâl dönemlerinde dahi gereklilikleri şüpheli görünen, yargı denetimi ve süreyle sınırlı olmayan kayyım atama uygulamasının olağan dönemlerde merkezi hükümet tarafından yerel yönetimler üzerindeki gücünü ve otoritesini artırmak amacıyla kullanılmasının önüne geçilmelidir.

İnsan Hakları Derneği (İHD) Batman Şubesi tarafından, 04.11.2024-17.11.2024 tarihleri arasında Batman ilinde kayyım protestolarında yaşanan insan hakları ihlallerine ilişkin yapılan gözlem, araştırma ve şubemize yapılan başvurular neticesinde tanzim edilen raporumuz kamuoyuna saygı ile arz olunur.

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ BATMAN ŞUBESİ

